

EN MESHUR TÜRK PEHLIVANLARI

KOCA YUSUF

YAZAN: M. SAMİ KARAYEL

AHMET HALİT KİTABEVİ

No. 2

EN MEŞHUR TÜRK PEHLİVANLARI: 2

M. Sami Karayel

KOCA YUSUF

(İkinci Basılış)

İSTANBUL
AHMET HALİT KİTABEVİ
1944

KENAN MATBAASI
ISTANBUL — 1944

Koca Yusuf

Koca Yusuf, İkinci Sultan Hamit devri pehlivanlarındandır. Koca lâkabı iri ve büyük yapılı olduğundan verilmiştir.

Asıl lâkabı Büyük'tür. Büyük Yusuf diye yadedilirdi. Bunun sebebi de o devirde bir de Tophaneli Yusuf pehlivan vardı. Tophaneli Yusuf'tan, Yusufu ayırdetmek için Tophaneli Yusufa, Küçük Yusuf; Yusuf'a da, Büyük Yusuf derlerdi.

Sonraları bilhassa meşrutiyetten sonra Büyük lâkabı daha ziyade türkçeleştirilerek Koca Yusuf denmeğe başlanmıştır. Fakat eskiler ona daha hâlâ Büyük Yusuf derler.

Koca Yusufu, tanımayan ne bir Türk, ne bir Arap, ne bir Fransız, ne bir İngiliz ve Amerikalı.. Ne bir Japonyalı ve ne de bir Cavahı ve Avustralyalı vardır.

Yani, Koca Yusuf, dünyanın en tanınmış simalarından biridir. Napolyon Bonapart, Fatih Sultan Mehmet ne kadar tanılırsa Yusuf da bunlar kadar ve belki halk beyninde bunlardan daha çok tanılan namdar şahsiyetlerden biridir.

Yusuf, dünya sportmeninin, en namdar ve na mağlûp sporcuları meyanında şerefli mevkii olan bir Türktür.

Koca Yusuf, Türk oğlu Türktür. Su katılmamış, Deli Ormanın Kareli köyündendir.

Koca Yusuf, yüz on beş, yüz yirmi okkalık bir gövdeye malikti. Boyu bir doksan sekiz vardı.

Kumral saçlı, kumral bıyıklı, değirmi çehreli.. Keskin ve dik çeneli.. Beyaz tenli, fevkalâde yakışıklı, haddinden fazla uzun kollu, (elleri diz kapağının üzerini aşarmış) iri kemikli, iri ve çetin elli, parmakları uzun sivri, omuzları ve göğsü fevkalâde geniş.. Yürüyüşü tetik ve çevik.. Tavrı asil ve baba yiğit.. Konuşuşu kibar ve nazik.. idi.

Koca Yusuf, bütün eski pehlivanlar gibi temiz giyinen bir adamdı Bilhassa, Avrupa ve Amerikada Yusufun giyiniş tarzı nazarı dikkati celbetmişti.

Başında halis Trabulusgarp örgüsü ipekten ve renkli bol bir sarık, renkli ve devrik yakalı yollu Şam kumaşından ipekli ve ketenli gömlek... Boynunda küçük ve kaynak zencirli bir pehlivan muskası.. Sirtında lâcivert renkte Lui kumaşından, dikmiş yerleri siyah ve enli kaytanla işlenmiş kısa bir cepken..

Ayağında yine lâcivert renkte Lui kumaşından, çuhadan ve dikiş yerleri çuha kaytanından potur.. Ayağında, elde örülmüş renkli yünden mamûl kalın çorap, ayakkabı yerine, rogandan ince altlı zarif bir yemeni.. Belinde, Trablus ipekli ve renkli kumaşından bol sargılı bir kuşak... Boynundan geçme uzun bir gümüş köstek.. Kösteğin ucuna takılı ve kuşağının içine yerleştirilmiş iki kapaklı büyük bir serkisof saati..

İşte, Koca Yusufun vücudu, işte bu güzel vücudu kaplayan giyinişi.. Bütün eski pehlivanlar, tarif ettiğim vechile Koca Yusuf gibi giyinirlerdi. Yani, pehlivanların kendilerine göre giyinişleri vardı.

Meşhur Evliya Çelebi seyahatnamesi eskiden kırk türlü sanatkâr erbabı olduğunu bildirir.. Ve bu, kırk çeşit sanatkârların ayrı ayrı, giyindiklerini kaydeder. Her halde Türk pehlivanları da bu, kırk-çeşit sanatkârlar meyanında idi. Ve bunların giyinme tarzları da kendilerine mahsustu. Kırk elli sene evveline varınca kadar pehlivanlarımızın giyinme şekli tarif ettiğim gibi idi.

Koca Yusufu Karalalı derler.. Halbuki, Deli Ormanda Karala diye bir yer yoktur. Bu, galât olarak söylenmektedir.

Avrupa ve Amerikalılar da Yusufu Karalalı diye yad edip yazmışlardır. Halbuki, asıl köyün adı Karala değil Karelidir.

Koca Yusuf, hem ana ve hem de baba tarafından ecdaden pehlivandır. Her pehlivanın bir ustası olduğu gibi Yusufun da ustası vardı. Koca Yusufun ustası, Kareli köyüne yakın Nasçı köylü Kel İsmaildir.

Kel İsmail, o devrin baş pehlivanlarından idi. İri yapılı fevkalâde kıvrak bir güreşçi idi.

Kel İsmail, Yusufu iyi yetiştirdi. Bütün güreşin girdisini, çıkısını öğretti. Koca Yusuf, fevkalâde zeki idi. Kuvveti kadar zekâsı da olan bu delikanlı az zaman içinde akranı arasında şöhret aldı.

Denebilir ki, Koca Yusuf; Türk pehlivanlığının itilâ devirlerinin en son şahsiyetidir. Koca Yusufu beraber gelen cihan pehlivanı Kara Ahmedi bu devir içine almalyız...

Koca Yusufun sonra, bu âyarda.. bu çapta pehlivan gelmemiş denebilir. Bu, devirden sonra, Sultan Hamit devrinin sonlarına ve meşrutiyetin iptidalarına yetişen Kızılıklı Mahmut ile pehlivanlık tarihimiz maalesef kapanmıştır.

Koca Yusuf, Türk pehlivanlığının son yıldızlarından. Ondan sonra, o âyarda pehlivan gelmemiştir.

Koca Yusufun, Amerikada birçok spor klüplerinde resimleri vardır. Amerikalılar, Yusufu çok severler..

Yusuf, Amerikada çok iyi nam bırakmıştı. Onun içki içmesi, sigara kullanmaması, bu gibi şeylere meyli ve iptilâsı ol-

maması, iyi yemek yemesi, açık havayı sevmesi.. Suiistimalden kat'iyen çekinmesi Yusufu, Amerikalılar nezdinde sporun peygamberi diye tanıtmıştı. Yusufu tanımayan tek bir Amerikalı yoktur.

Yusufun Pariste, Bordoda, Belçikada, İngilterede, Amerikada güreşleri vardır. Yusuf, bilmediği güreşlere hâkim olmuştur.

Meselâ, Yusuf alafranga Grekoromen güreşini bilmediği halde hasımlarını kolaylıkla mağlûp etmişti.

Alafranga güreşte belden aşağı tutmak yasaktır. Pehlivanlar, birbirlerini belden yukarı tutarlar ve böyle tutuşlarla iki sırtını yere getirmeğe çalışırlar.

Bu, alafranga güreş Yusufun tuhafına gitmişti. Hiç insan belden yukarı tutarak güreşir miydi?

Yusuf, alafranga güreşin kendine mahsus birçok hünerlerini ve inceliklerini bilmediği halde güreşti. Zorla, kuvvetle, yağ güreşinin bir kaç oyunile kendinden ağır, kendinden daha yüksek ve cihan pehlivanı olanları üstüste mağlûp etti.

Yusuf, fevkalâde acı kuvvetli, çetin, ilikleri dolu ve metin bir pehlivandı. Zehir gibi kuvvetile hiç bilmediği kendisine çarpık gelen alafranga güreşte dünya birinciliğini aldı.

Yusuf, o vakit Avrupa güreşi olan alafranga güreşi hiç sevmemişti. O, alafranga güreşi şöyle tarif ediyordu:

— Abe! Bu köçek işi bel.

— Tehey!.. Hepten kısır bel.

— Allah, ayakları ne için yarattı be?.. Bunlarsız güreş olur mu be?.

— Bu, frenkçazlar.. Hepten şaşkın bel.. Ayaksız boğuşulur mu be?..

Koca Yusuf, Avrupalıların güreşini bir türlü beğenmemiş, onu köçek oyununa benzetmişti. Fakat Yusuf, Amerikalıların güreşini beğenmişti.

Amerikan serbest güreşi yağ güreşine benziyordu. Yağsız ve kuru güreşti. Fakat yağ güreşi gibi her taraftan tutma vardı.

Esasen, yağ güreşinde de kuru güreş vardı. Rumelililer, buna harman güreşi derler. Yusuf ta küçük iken yağsız olarak senelerce harman güreşi yapmıştı.

Hulâsa, Yusufun şöhreti âlemsümuldür. Türk pehlivanlık tarihinde de mevkiî birinci derecededir. Ve, itilâ devrinin son pehlivanlık başbuğudur.

Koca Yusuf, her namdar pehlivan gibi deste, küçük orta, büyük orta, başaltı güreşlerini sıra ile yapıp birinciliklerini aldıktan sonra Baş pehlivanlar idadına dahil olmuştu.

Koca Yusufun devrinde namdar olarak bir kaç pehlivan

vardı. Eski pehlivanların kalabalık ve verimli devirleri nihayet bulmuştu. Ortada eskilerden ihtiyar Aliço vardı. Bu, ihtiyar Aliço, ancak elli altı yaşında bir pir olduğu halde yine meydanda boğuşuyordu.

Aliço elli yaşlarında iken Koca Yusuf, Baş pehlivanlık müsabakası için Kırkpınara gelmişti.

Kavasoğlu Koca İbrahim, Arnavutoğlu, Yürük Ali, Karagöz Ali, Kara İbo, Kel Memiş, Yakacıklı Hasan, İzladırılı, Hacı Mehmet, Şahin bey oğlu Mehmet, Baltacı ilâh.. gibi meşhur ve, dev cüsse pehlivanlar ortadan ve meydandan çekilmiş bulunuyorlardı.

Meydanda kala kala Aliço kalmıştı. Bu, müstesna yaratılmış olan pehlivan da ihtiyar olmakla beraber Koca Yusuf, Adalılara, Katrancılara meydanı terketmiyordu.

Koca Yusufun devri pehlivanları şunlardı: Adalı Halil, Katrancı, Çolak Molla (Mümin hoça) Rüstem, Hergeleci İbrahim, cihan pehlivanı Kara Ahmet, (İki Kara Ahmet vardır. Biri cihan pehlivanı Kara Ahmet, diğeri meşhur Flibeli Kara Ahmettir.) ilâh...

Bu, saydığım pehlivanlar, Koca Yusuf devrinin namdar pehlivanlarıydı. Bu, pehlivanlar, sivrilmişler ve, baş pehlivan olmuşlardı.

Bunların hepsi de başta Koca Yusuf olduğu halde ihtiyar Aliçoyu mağlûp ederek Osmanlı İmparatorluğu baş pehlivanlığını almak istiyorlardı.

Bu sebeple Adalı Halil, Katrancı, Koca Yusuf, Aliçoyu mağlûp etmeğe çalışıyorlardı. Rüstem, Hergeleci, Kara Ahmet, Kurtdereli, Çolak Molla, Aliço meydandan çekildikten sonra sahneye gelmiş başpehlivanlardı.

Yani, Rüstem, Hergeleci, Kara Ahmet, Kurtdereli, Çolak Molla gibi meşhur baş pehlivanlar; Koca Yusuf, Adalı Halil, Aliço, meydandan çekildikten sonra başa kalınca bunların elinden baş pehlivanlığı almağa koyulmuşlardı.

Aliçodan sonra, meydanda baş pehlivan olarak Koca Yusuf, Adalı Halil kalmıştı. Koca Yusuf, Katrancıyı mağlûp etmişti.

Ortada ve Koca Yusufun karşısında ilk devrelerde Adalı Halil vardı. Adalı Halil ise çok çetin, cesur, gövdeli, müşekkel bir pehlivan olmakla beraber bir türlü Koca Yusufu meydandan çıkaramıyordu. Binaenaleyh; Koca Yusuf, Aliçodan sonra meydanın başı ve İmparatorluğun baş pehlivanı gibi idi. Çünkü, Yusuf bir kaç kere Adalıya ağır basmış, bir güreşinde de hatalamıştı. Güreş kavga ile bitmekle beraber Koca Yusufun

Adalya nazaran biraz daha kabarıkça mevkie sahip olduğu görölüyordu.

Yani, Aliçodan sonra meydanın mehenk taşı, mutlak manada değilse de Koca Yusufu.

Neden mutlak mânada Koca Yusuf, meydanın sahibi değildi? Çünkü, Adalyı kıran kırana meydandan herkesin isteği gibi çıkaramamıştı.

Halbuki, elli yaşındaki Aliço, hasımlarını kıran kırana meydandan çıkarmıştı. Adalyı yenmiş, Koca Yusufu bozmuştu. Bu, **ihtiyar ne ihtiyardı?** Aman Allah onun bir eşi daha gelmiş mi idi acaba?...

Nasıl gelmemişti?.. Sultan Mecit devri pehlivanlarından **Akkoyunlu Kazıkçı Kara Bekir** ne idi?. Sulu'nun bir eşi daha var mıydı?...

Koca Yusuf, Kırkpınar baş pehlivanlık müsabakalarına geldiği zaman Adalı Halil ve Aliço ile karşılaştı. Katrancı da vardı.

Koca Yusuf, ustası Kel İsmail ile Kırkpınara gelmişti. **Yusuf, Kırkpınar güreşinde kıran kırana güreş yaptıktan sonra** Aliço ile finale kalmıştı.

Aliço, elli yaşında bir pehlivandı. Fakat, dipdiri, bir genç pehlivan kadar canlı idi. Koca Yusuf, Aliço ile tam beş buçuk saat bir güreş yaptı.

Koca Yusuf, genç ve, tuvânâ bir pehlivandı. İhtiyar Aliçoyu meydandan çıkarıp İmparatorluk baş pehlivanlığını almak istiyordu.

Koca Yusuf, Kırkpınara geldiği zaman Aliço, sormuştu:

— Abe! Koca Yusuf denilen kıran mı geldi be?.. Abe! bu, ahretlik bizden baş mı almak ister be?.. Ölmedik bel!..

Demişti. Aliçonun Yusufu musaraası çok çetin oldu. Eski kurt olan Aliço, genç Koca Yusufu, ikide bir çaprazlayarak kolaycacık altına alıveriyordu.

Fakat Yusuf, çok çetin ve, Aliço gibi sallı olduğundan hasmına kolay kolay meydan vermiyordu.

Yusuf ta, Aliçoyu birçok kereler çaprazla, paça ile toplıyarak atına almıştı. Hattâ, iki pehlivan gaddarane bir surette beş buçuk saat birbirlerini elense ve tırpanlarla ezmişti.

Aliço, Yusufu bir türlü mağlûp edemiyordu. Birçok kereler künte ile aşırmaq istedi. Lâkin, Yusufun kalçalarını dağıtamadı.

Aliço, işi zora koşmuştu. Tırpanlarla, kurtkapanlarile, boyundurukla hasmını ezerek yenmeğe çalışmıştı.

Yusuf ta, ihtiyar hasmını genç kuvvetile ezmek için muka-belede kusur etmedi. Bu suretle beş buçuk saat süren güreş çok çetin ve zehir gibi olmuştu.

Yusuf, bir keresinde Aliçoyu dolu dizgin çapraza topladı. hasmını meydanda sürdürdü. Aliço, çaprazdan kendini sıyıramadı. Yusuf, hasmını belki elli adım sürdürdü.

Nihayet, seyircilerin içine girdiler.. Aliçonun ayağı bir yere takılmış olsa muhakkak sırtüstü düşerek yenilecekti.

Her iki pehlivan da kalıplı, idi, yüz yirmişer okkalık idiler. Aliço, koca manda gibi gövdesile soluyarak geri geri uçuyordu.

Koca Yusuf, hasmını yenmeğe azmetmişti. Fırsat bu fırsattı. Eğer hasmını çaprazla budayıp düşürebilirse baş pehlivanlığı kazanmış olacaktı.

Fevkalâde usta ve mahir bir pahlivan olan Aliço, Yusufun çaprazından kurtulamadı. Ahali, pehlivanlar içlerine doğru girince alâlelece kalkarak yer açıp meydanı genişletmişlerdi.

Aliço nihayet bir çadır direğinin ipine takıldı. Az kalsın sırtüstü düşerek mağlûp olacaktı.

Bereket versin çok usta olan Aliço, ipe takılır takılmaz arka üstü düşerken birdenbire dönerek yüz üstü kendini yere attı.

Ömründe bir kere dahi olsun yenilmemiş olan Aliço, elli yaşında, az kalsın sırtı yere gelecekti.

Koca Yusuf, hasmı yere düşer düşmez üzerine çullandı. Çadırın ipleri, kazıkları, çadır altüst olmuştu.

Nihayet cazgır, yetişti. İki pehlivani ayırarak meydan yerine getirdi. Fakat Aliçonun kel kafasındaki tek tük tüyleri diken diken olmuştu. Bıyıkları dikilmişti. Meydan yerine öyle bir geliş geldi ki, âdeta bastığı toprağı sallıyordu.

Aliço, Koca Yusufun çaprazına fena halde içerlemişti. Aliço, meydana gelir gelmez alta yattı. Koca Yusuf, Kemaneye geçmişti. Çok geçmeden hasmını sarmaladı, yenmeğe çalışıyordu. Fakat Aliço, derhal tek paça kaparak acı ve zehir kuvvetiyle olduğu yerden sarmayı sökerek ayağa kalktı.

Sen misin çaprazı vuran Koca Yusuf?.. Aliço, ayağa kalkar kalkmaz şimşek süratle Yusufu bir çapraz girdi. Sürdü, sürdürdü. Kazan dibine, seyircilerin içine doğru sürüyordu. Bir yandan da çelerek hasmını sırtüstü düşürmek için gayret ediyordu.

Nihayet Yusufu, kazan önünde bastırdı. Derhal sarmaladı. Ve, künteyi doldurdu. Aliço, o kadar hızlanmış ve hırslanmıştı ki künteye aldığı zaman dişlerinin gıcirtısı etraftan işitiliyordu. Muhakkak surette Yusufu yenmek kastında idi.

Künteyi astı ve aşırıldı. Yusuf, yarı bozuk düşmüştü. Fakat tam yenilmemişti. Aliço, kalkıp galibiyet temannasını bastı.

Etraftan bağırtilar oldu:

— Olmadı.. Tut!..

— Oldu!..

— Olmadı!..

Yusuf, Aliço taraftarları birbirine girmişti. Kavga büyüdü. Bu, suretle güreş ayrıldı. Bu, Yusufu Aliçonun birinci güreşidir. Ve, münazaalı olarak bitti. Galip mağlûp belli olmadı.

Yusufun, Aliço ile ikinci güreşi yine Kırkpınarda oldu. Aliço, o vakitler elli iki yaşına girmiş bulunuyordu.

Bu, ikinci güreş tam altı saat sürdü. İki pehlivan birbirlerini fena halde ezdi. Güreşten sonra Yusufun ayağından kispeti çıkarılamadı. Çünkü, baldırları tirpan darbelerinden mosmor olmuş ve, şişmişti.

İkinci güreşte Yusufun, Aliçoyu mağlûp edebileceği zan olunmuş. Çünkü, daha ziyade ihtiyarlamıştı. Yusuf ise daha ziyade olgunlaşmıştı.

Fakat Aliço, ikinci güreşte de hasmına meydan vermedi, hasmını mağlûp edememekle beraber güreşe hâkim oldu. Altı saat birbirini ezen iki dev cüsse pehlivan nihayet akşam ezanına kadar boğuşmuşlardı. Güreşi berabere ayırmak isteyenlere Aliço, şöyle cevap vermişti:

— Abe, bırakın bizi.. Gidin siz evlerinize bel.. Biz sabaha kadar güreşip, güreşimizi ayırdederiz bel..

Aliço, hasmını bırakmıyordu. Hoş Yusuf ta meydanı bırakıp gitmek istemiyordu. O da hasmını yenmeğe azmetmişti. Bir müddet meşaleler altında güreştiler. Nihayet mevki kumandanı ve vali müdahale ederek güreşi berabere ayırmağa muvaffak oldular.

İşte, Koca Yusufun ihtiyar Aliço ile güreşi bu kadardır. Bir kaç sene sonra Aliço, elli altı yaşında olduğu halde güreş meydanını kendi kendine terkedip gitti. Bu suretle meydanda baş olarak Yusuf ile Adalı Halil ve Katrancı kaldı.

Adalı Halil de, ustası Aliçoju yenerek meydana hâkim olmak için çalışmıştı. Hattâ ustasile müteaddit Kırkpınar güreşleri vardır. Lâkin, Adalı da, Koca Yusuf gibi ihtiyar ustasını meydandan çıkaramamıştı.

Aliço, kendi kendine meydandan çekilince Koca Yusufu, Adalı Halil baş olmak için birbirleriyle çarpışmağa başladılar... Şurası şayanı kayittir ki, Aliço, Koca Yusufu hiç sevmezdi. Adalı Halile daha kıymet verirdi.

Hattâ Aliço, bir çok kereler şunları söylemiştir:

— Benden sonra baş pehlivanlık Adalı Halilindir...

Aliço, her nedense çırağı Adalı Halili, Koca Yusufu üstün tutuyordu. Onu daha pehlivan addediyordu.

Adalı Halil, ustası Aliçonun yerini tutmak için Koca Yusufu çetin musaraalara girişti. Her iki pehlivan birbirlerini sevelerçe takip ettiler.

Yusuf, fevkalâde inatçı ve, icabında gaddar bir güreşçi idi.

Böyle olmakla beraber gayet sakin ve hakşinas bir adamdı.

Adalı da, inatçılıkta Yusuf'tan aşağı değildi. Hattâ, Yusuf'tan bir gömlek daha yukarıda inat sahibi idi

Koca Yusufun Adalı Halil ile Kırkpınarda üç güreşi olduğunu söylerler... Birinci güreşte iki pehlivan beş buçuk saat birbirlerini ezdikten sonra berabere ayrılmışlardır.

Bu, beş buçuk saatlik güreş âdeta bir boğuşma ve kırma güreşi olmuştur. İki dev cüsse pehlivan birbirlerini oyuna düşüremeyince işi kırıcılığa dökmüşlerdi. Saatlerce süren kuvvetli elenselerle, darph tırpanlarla birbirlerini döğmüşler ve, boyunduruklarla boğmuşlardı.

Yusuf, Adalı Halile nazaran daha yenici bir pehlivandı. Adalı Halilin güreş taktiği büsbütün başka idi. Hasımlarını elense, tırpan, boyunduruk ile ezerek öyle yenerdi.

Adalı Halil, Koca Yusufu oyunlarla yenemeyeceğini anlayınca işi kırıcılığa dökmüştü. Adalı Halil, yüz yirmi beş, yüz otuz okkalık dev cüksesile Koca Yusufun yüz yirmi okkalık gövdesi üzerine yüklenmişti.

Yusuf, Adalının kırıcı güreşine mukabelede kusur etmedi. Çünkü, o da kırıcı ve ezici bir adamdı. Bu suretle beş buçuk saat iki pehlivan birbirlerini boğup mosmor ettiler.. Kurt kapılarıyla ezdiler.. Berabere ayrıldıkları zaman enseleri tırnak yarasıyla açılmış ve şişmiş bir halde olduğu gibi, baldırları da çürüyerek şişmişti.

Koca Yusuf, Adalı Halili meydandan çıkaramamıştı. İki pehlivan da birbirine denk düşmüştü. Adalı Halil, çok kuvvetli ve müşekkel bir pehlivandı. Öyle kolay, kolay ezilebilecek bir pehlivan değildi. Yusuf ta, tıpkı Adalı Halil gibi idi. Onu da ezmek mümkün olamazdı.

Yusufun, Adalı Halil ile en çetin güreşlerinden biri de Tavşanlı musaraasıdır. Bu, güreş çok meşhurdur.

Tavşanlıda büyük bir düğün güreşi vardı. Adalı Halil bu güreşe gelmişti.

Güreş başladığı halde Koca Yusuf ortada yoktu. Meydan Adalının idi. Adalı, kollarını kabartmış oturuyordu. Başu bekliyordu. Baş güreşi, muhakkak surette Adalının alacağı tabii idi. Koca Yusuf, bulunmuş olsa idi, epeyce curcuna kopardı.

Cazır, başaltına kadar olan güreşlerin bittiğini ve başa güreşeceklerin hazırlanmasını ilân etmişti.

İşte bu sırada tren geldi. Güreş yeri istasyona yakın olduğundan herkes çıkacak yolculara bakıyordu.

Trenin kapısından iri gövdeli, lâcivert sakolu, koca sarıklı bir adamın küçük delikten zorlayıp geçenler gibi eğilerek yanlıyarak vagonun kapısından çıktığını gördüler. Bu, Koca Yusuf'tu.

Koca Yusuf, Tavşanlı güreşini geç haber almıştı. Hattâ, Adalı Halilin de kendisini atlatarak Tavşanlıya gittiğini öğrenmişti. Yusuf, güreşi, ve Adalının Tavşanlıya gittiğini haber alınca yola çıktı. Trene binerek Tavşanlıya geldi.

Yusuf, Tavşanlıya trenle geldiği zaman baş güreş de başlamak üzere idi. Yusufun trenden indiğini gören taraftarları oldukları yerden ayağa kalkarak bağıştılar:

— Cazgır, Yusuf geliyor.. Baş güreşi biraz tehir et!..

Adalı Halilin yüzüne bakanlar onun sararıp solduğunu gördüler.. Adalının sararıp solmasında sebep vardı. Çünkü, Adalı Halil biraz keyifsizdi. Yusuf la boy ölçülecek vaziyette değildi. Yusuf la, boy ölçüşmek için fevkalâde idmanlı ve, pürüzsüz bir surette dipdiri olmalı idi. İşte Adalı, bu sebeple sararmıştı. Şimdi bu belâyı ne yapacaktı? Meydana çıkıp güreşmek lâzımdı.

Taraftarları Yusufu çerçevesiyerek güreş meydanına girdiler.. Seyirciler heyecan içinde idi. Lâf değil Yusuf gelmişti. Adalı Halil ile boğuşmalarını seyredeceklerdi.

Koca Yusuf a, sormuşlardı:

— Pehlivan, neye geç kaldın?.

— Abe haberim yoktu bel!..

— Sana haber vermediler mi?.

— Yok be, kızan!..

— Nerede idin?..

— Tehe! Silivride bel!..

— Nasıl haber aldın?..

— Abe, İstanbula gelen kızanlar haber verdiler bel!..

— Ya!..

— Adalının da Tavşanlıya gittiğini öğrendiler bel!..

— Sonra..

— Sonra, bir yelkençaza binip İstanbul geldim, hepten toparlanıp şimendifere binip attım kendimi buraya bel!..

— Tam vaktinde yetiştin?..

— Baş güreş olmadı mı be?.

— Şimdi başlayacak.. Haydi soyun..

Dediler.. Yusuf, ayağının tozile soyunmağa başladı. Yorgun argın kispetini ayağına taktı.

Cazgır, neşeli, neşeli bağıırıyordu:

— Koca Yusuf ta gelmiştir. Başa güreşecekler meydana!..

Adalı Halil, naçar kispetini giyerek kazan dibine geldi. Koca Yusuf da kazan dibine gelmekte gecikmedi. Herkes heyecan içinde idi. İki müthiş hasım pehlivan birbirlerine yan, yan bakıyorlardı. Birbirlerini ellerinden gelse yiyeceklerdi.

Adalı Halil somurtkan, Yusuf ise bilâkis neşeli idi. İki pehlivan bolca ve itina ile yağlandılar..

Cazgır, on binlerce seyirciye şöyle bağırdı:

— Güreş kıran kıranadır.. Göz silmek, suya gitmek, yağ tazelemek filân yoktur.. Yeniş pomak usulü çivi yukarıdır. (Sirtüstü demek). Hariçten güreşe müdahale yasaktır. Kim güreşe müdahale ederse zaptiyeler vasıtasile menedileceklerdir..

Dedikten sonra, sözlerini şu suretle bitirdi:

— Ey Ahali! Duydum, duymadım demeyiniz..

Dualar, menkibeler okunduktan sonra pehlivanları, meydana salıverdi. Adalı Halilin düşünceli ve kuruntulu olduğu etvarından belli idi. Zevkli ve canlı çırpınıyordu.

Yusuf, canlı ve neşeli idi.

Yusufun taraftarları Adalı Halilin biraz hasta olduğunu biliyorlardı. Ufak bir soğuk almıştı, fazla bir şeyi yoktu.

Yusuf çok zeki bir adam olduğundan bir bakışta hasmının bozuk olduğunu derhal anlamıştı.

Hele, bir iki el deneme tutuşlarında Adalının bozuk olduğunu büsbütün kestirmişti. Hasmının tutuşlarında küçük bir halsizlik vardı.

Adalı Halil, güreşe girmemeğe karar vermişti. Sonuna kadar müdafaa güreşi yapacaktı ve elinden geldiği kadar da boğucu bir güreş tarzı tatbik edecekti.

Yusuf, mütemadiyen hasmına salıyor ve kapmağa çalışıyordu. Adalı Halil de kendisini koruyordu.

Bir aralık Yusuf, Adalı Halile çift paçalı daldı. Adalı da hasmını boyundurukla karşıladı. Yusuf, boyunduruk zorile hasmının paçalarını bıraktığı halde Adalı, boyunduruğu sökmedi. Hasmını şiddetle boğdu durdu.

Güreş, ne kadar kıran kırana da olsa durup dururken hasmı boğmak usulden değildi. Boyunduruk ancak bir oyuna mukabil kendini kurtarmak için icra edilirdi.

Adalı Halil, eline fırsat geçtiği için hasmını öyle boğdu ki, Yusufun anadan doğma gözleri dışarı fırladı. Yüzü gözü mosmor oldu. Hattâ, ağzından kan geldi.

Adalının bu, gaddarca hareketi Yusuf taraftarlarını sinirlendirdi. Ve, bağıрмаğa başladılar:

— Ayıptır.. Usulden değildir!..

— Bırak boyunduruğu!

— Güreş yap be!..

— Bu da güreş mi be?..

Adalı, hiç dinlemiyordu. Habire boğuyordu. Yusufun, keşik hırıltısı ve nefes tıkanıklığı etraftan işitiliyordu.

Lâf değil, yüz otuz okkalık Adalı, gayet kuvvetli kolları arasına aldığı hasmının boynunu burup duruyordu.

Adalının maksadı, hasmını iyice boğarak sersem etmek ve bu sersemliğinden istifade ederek boyunduruk altına bastırmak ve bir oyunla mağlûp etmektir. Fırsat bu, fırsattı.

Seyirciler arasında galeyan hasıl olmağa başladı. Adalı taraftarları da bağırıyorlardı:

— Güreş kıran kıranadır..

— Yusuf ta fırsat bulursa boğsun..

— Ermeydanı bu..

Az kalsın iki taraf birbirine girecekti. Bereket versin Yusuf, canını dişine takarak bin müşkülâtle boyunduruğu söküp kurtulmuştu.

Yusuf, boyunduruktan kurtulduktan sonra hasmından bir iki adım açıldı. Elile davul zurnalara işaret ederek durdurdu.

Adalı ve halk Yusufun ne diyeceğini bekliyorlardı. Yusuf, davul zurnalar durduktan sonra, seslendi:

— Baka be!.. Boğmak ta var, kırmak ta.. Abe kimse karışmasın be!..

Dedikten sonra, çırpınarak bir nâra salladı:

— Hayda Adalı be!..

Yusufun bu, kısa sözlerinde büyük intikamlar mevcuttu. Yani o da kırıp boğacaktı. Nitekim de böyle oldu.

Durup dururken Yusuf enseden bağlı elini birdenbire boyunduruğa geçirdi. Yusufun kolları uzun olduğu cihetle bu gibi şeylere kolaylıkla erişirdi.

Yusuf, Adalının kalın ensesini uzun kollarile dolamıştı. Bir mandayı boyunduruğa vurur gibi vurmıştı. Bunun üzerine hasmını çeke, çeke gaddarane boğmağa başladı.

Koskoca Adalı, meydan yerinde salhane zincirinden kurtulmak istiyen bir boğa gibi titremeğe ve böğürmeğe başlamıştı. Koca Yusuf, öyle bir hırsla hasmını boğuyordu ki, dişlerinin gıcirtısı etraftan işitiliyordu. Adalı, boyunduruktan kendisini kurtarmağa savaşıyordu.

Yusufun dudağı patlamış, ağzından kan gelmişti. Şimdi de Adalının dişi kırılmış kan geliyordu.

Yusuf taraftarları bağırıyorlardı:

— Yusuf, boğ!..

— Kır!..

— Al intikamını!..

Adalı Halil, taraftarlarında ses yoktu. Fakat, içten köpürdükleri seziliyordu. Ne söylesinlerdi. Bu şekilde güreşi kendi kendilerine davet edip icademişlerdi.

Yusuf, hasmını öldüresiye boğdu. Adalı, kendini kurtara-

mamıştı. Nihayet Yusuf, hasmını boyundurukla bükerek önüne yatırmıştı.

Yusuf, hasmını altına alınca boyunduruğu sökerek çarçabuk kemaneye geçti. Lâkin, Adalıda da hayır kalmamıştı, an-bale olmuştu.

Yusuf, hasmını alta alır almaz kemaneden derhal sarmaya geçti. Ve sarmadan sonra künte doldurdu. Bir anda fırsattan istifade ederek hasmını askıya alarak aşırıp sırtüstü yere vuracaktı. Ne de olsa Adalı idi? Kuvvetli ve fevkalâde inatçı ve cüretkâr bir hasımdı. Öyle bir kaç boyundurukla teslimi nefes edecek takımından değildi.

Allah için söylemek lâzım gelirse Adalı Halil, gelmiş geçmiş pehlivanların en kavilerinden ve cüretkârlarından biridir. Onu yenmek, onu ezmek, ona pes ettirmek her babayığitin kârı değildi.

Adalı, Koca Yusufun bütün oyunlarına karşı koydu. Has-mına fırsat vermedi. Altta bu suretle mücadele yarım saatten fazla sürdü. Nihayet Adalı Halil ters dönerek bir kol baskısıyla Yusufun altından kurtulup ayağa kalktı.

Fakat Yusuf, Adalıyı iyice ezmişti. Adalı, Yusufun intikam almak için fırsat kollamağa başladı. Zaten iki pehlivan ayağa kalktıktan sonra birbirlerini elense ve tırpanlarla döğme-ge başlamışlardı.

Hulâsa, bu güreş bir güreşten ziyade döğüş manzarası arz-edyordu. Okuyucularım şunu bilmelidirler ki, Yusuf, Adalı Halilin güreşi hayatları müddetince hep böyle devam etmiştir. Ya, güreşleri birbirlerini yumruklayarak kavga ile ayrılmıştır, ve yahut güreşleri altı saat, beş saat sürerek gece olduğundan dolayı ayrılmıştır.

İşte, bu Tavşanlı güreşi de intikamla başlamış, boğmalar ve tırpanlarla başlamış olduğundan neticede kavga ile niha-yetlenmiştir.

Tavşanlı güreşinde Yusuf, Adalıyı açık düşürmüştü. Yusuf, galip temennasını basmıştı.

Etraftan bağırtilar kopmuştu:

— Oldu!

— Olmadı, tut!..

Adalı Halil, olmadı diye Yusufun ensesine yapışmıştı. Yu-suf ta oldu diye, hasmını göğsünden itiyordu.

Güreş, bu şekli arzederken taraftarlar güreş meydanına yürüdüler..

— Oldu!

— Olmadı!

Derken birbirlerine sopa, yumruk, girdiler.. Güreş de bu suretle ayrılmış oldu.

Bu Tavşanlı güreşini türlü türlü tefsir ve tarif edenler var... O günden kalan ihtiyar pehlivanların ve güreşi seyredenlerin söyledikleri birbirini tutmuyor..

Aradan seneler geçtiği halde daha hâlâ taraftarlığın devam ettiği anlaşılıyor.. Ben, Tavşanlı güreşini bu taraftarları dinledikten sonra edindiğim fikir neticelerini yazmış bulunuyorum.. Her halde ve muhakkak olan şudur ki, benim bu neticeye varışımı kabul etmeyenler şurada burada itirazlarına devam edeceklerdir..

Bilhassa, Adalı Halil taraftarları bu neticeyi kabul etmeyeceklerdir. Fakat benim edindiğim ve bitaraf surette tahlil edip vardığım netice budur. Şurası muhakkak ki, Koca Yusuf-la, Adalı Halil bir türlü güreşlerini ayırt edememişlerdi.

Fakat Koca Yusufun Adalı Halili bir iki kere hataladığı muhakkaktı. Ve, Koca Yusuf'un, Adalı Halile nazaran biraz daha üstün bir pehlivan olduğu aşikârdır. **Buna deliller çoktur..** Ve, birisi kâfidir, o da:

Hergeleci, Koca Yusufu bir çok güreşlerine rağmen mağlûp edememiştir. **Fakat, Hergeleci İbrahim, Adalıyı bir kere** sinde mağlûp etmiş bir keresinde de meydandan kaçırmıştır. Bu, küçük mukayese iki pehlivan arasındaki farkı göstermeğe kâfidir.

Bu bapta bir misal daha getirebiliriz: Meşhur Çolak Molla (Mümin Hoca) Adalıyı iki defa ve hattâ yirmişer, otuzar dakikada çarçabuk mağlûp etmişti. Lâkin, Koca Yusuf-la yaptığı güreşte Adalıya yaptığını yapamamıştı.

Yani son söz olarak Yusuf, Adalıdan bir gömlek ustadır. Buna son delil olarak da Adalı Halil ile, Yusufun Avrupada yaptıkları güreşler gösterilebilir.

Adalı Halil, Avrupada Yusuf kadar muvaffak olamamıştı. Bu, yazılarımla Adalı Halili küçük düşürmüyorum. Mukayeseler yaparak tarih huzurunda iki pehlivanın şahsî kudretlerini ortaya koymak istedim. Yoksa, Adalı Halil, çok pehlivan adamdı. Dayanıklı, kuvvetli, babayığit, cesur bir pehlivandı. Adalı ile güreşi göze alan adam altı yedi saat boğuşmayı göze almalı idi. Bu kolay değildi. Allah rahmet eylesin.

Koca, Yusuf, Aliçödan sonra Osmanlı imparatorluğu baş pehlivanlığını almak için yalnız Adalı Halil ile değil, daha bir çok baş pehlivanlarla da boy ölçüşmek mecburiyetinde idi. O sırada ve biraz sonra, Çolak Molla, Hergeleci İbrahim, Rüstem de yetişmişti.

Bu, saydığım pehlivanlar okkaca hafif olmakla beraber

fevkalâde mahir ve üstad pehlivanlardı korkulu adamlardı. O sıralarda bir de Arap Sait pehlivan türemiştir. Bu, pehlivan da Mısırlı Prens Halim Paşanın baş pehlivanı idi.

Bunlardan başka ortada daha hâlâ Adalı Halil duruyordu. Sonra, meşhur Katrancı da meydanda idi.

Görülüyor ki, Koca Yusufun Türkiye baş pehlivanlığını Aliço gibi tek başına alması ve meydana hâkim olması kolay değildi. Bu, pehlivanları birer, birer mağlûp edip tepeye çıkması lâzımdı.

Koca Yusufun bu, pehlivanlarla güreşi çok çetin oldu. Adalıyı, meydandan çıkarayım derken şimdi de ortaya neler çıkmamıştı.

Ha, unuttum.. Ortada bir de Meşhur Filorinalı Nurullah vardı. Bundan sonra bir de Kurddereli Mehmet pehlivan türemiştir. Bunlar da birer belâ idiler...

Yani Yusufun işi çoktu. Ve, güçtü. Filiz Nurullah, yüz altmış okka idi. Boyu da iki metre on sekiz santim geliyordu. Dev gibi bir adamdı.

Kurddereliye gelince, bu da yüz yirmi, yüz yirmi beş okkalık bir pehlivandı. Gayet kuvvetli, iki metreye yakın boya malikti.

Koca Yusufun Hergeleci İbrahim ile Şumnuda, İstanbulda, Çorluda müteaddit güreşleri vardı. Ve, bu güreşlerden hiç birisinde Yusuf, hasmını yenememiştir.

Hergeleci, yetmiş iki, yetmiş beş okkalık bir adam olduğu halde dehşetli usta bir pehlivandı. Yusuf, bir türlü onu meydandan çıkaramıyordu.

Hergelecinin Yusufuyla yaptığı güreşler, beş saat, altı saat devam ediyor, koskoca Yusuf, hafif olan hasmını böyle olduğu halde bir türlü meydandan çıkaramıyordu.

Koca Yusufun Hergeleci ile son güreşi Pariste oldu. Koca Yusuf, Pariste bütün dünya baş pehlivanlarını yenmiş ve büyük nam almıştı. O vakitler Pariste Sultan ikinci Hamidin şehreminlerinden Rıdvan Paşanın Reşit bey isminde bir oğlu bulunuyordu.

Reşit bey pehlivan meraklısı idi. Bu adam, her nedense Yusufun muvaffakiyetlerini çekememiştir.

Bir Türk pehlivanının cihan pehlivanlığını kazanması her Türk gibi Reşit beyin de göğsünü kabartması lâzım gelirken bu, adam Yusufun muvaffakiyetlerini istihza ile karşıladı.

Hattâ, millî hislere aykırı olarak çok çirkin hareketlere tevessül etti. Paris gazetelerile şunları ilân etti:

— Yusuf, Türkiyede ikinci derecede bir pehlivandır. Onun Paristeki, Belçikadaki ve sair yerlerdeki muvaffakiyetleri hiç-

tır. Ben, Türkiyeden bir pehlivan getireceğim... Yusufu bir elde yenecek... Ve Yusuf bu pehlivanı yenemeyecektir.

Reşit Beyin gazetelerle bu ilânı, ecnebi efkârını altüst etti. Bütün ecnebler, Yusufu namağlûp bir Türk arslanı olarak kabul ve iman etmişlerken Reşit Beyin bu suretle vaki olan ilânı, ecnepleri şüpheye düşürdü.

Ve, Yusufu yenebilecek adamın kim olduğunda heyecana düşüldü. Bütün Avrupa gazeteleri şöyle yazılar yazıyorlardı:

— Yusufu, Türkiyede yenecek pehlivan varmış..

Yusuf, bu hallerden çok müteessir olmuştu. Reşit Beyin harekâtı millî hissiyatına dokunmuştu. Reşit Beye müracaatla şunları söyledi:

— Siz Müslüman ve Türk değil misiniz?.. Bu yaptığımız hareket nedir... Gâvurlar içinde Türklüğü düşürmek ayıp değil midir?.. Benim muvaffakiyetlerim şahsıma ait değil.. bütün Türklüğe ve, tarihe aittir. Eğer, beni Türkiyede yenecek pehlivan varsa pekâlâ.. Kozumuzu Pariste mi, küffar memleketinde mi halledeceğiz?... Ayıptır, vazgeçiniz bu hareketlerden...

Hattâ Yusuf, sefarethaneye de giderek aynı his ve heyecanla dolu olduğu halde sefir paşaya şikâyetinde bulundu.

Yusuf, gelecek pehlivandan korkmuyordu. Onu üzen iki Türk pehlivanının küffar diyarında birbirilerile kozlarını pay etmek için boğuşmalarından hayâ duyuyordu.

Sefir paşa, Yusufun şikâyetine kısaca cevap vermişti:

— Oğlum haklısın... Fakat, bu adam Şehremini Ridvan Paşanın oğludur. Sultan Hamidin en yakın bendesidir... Hattâ, buraya bile bizi kontrol için gelmiştir. Ne yapabilirim? Elimden bir şey gelmez... Allah belâsını versin..

Sultan Hamit, işin içyüzünü bilmiş olsaydı, muhakkak bir irade ile İstanbuldan hareket edecek pehlivanın Parise gitmesini meneder ve Reşidi de tekdir ederdi. Fakat, kim kime?.. Bu gibi hareketlerle kim uğraşır. Padişah, böyle şeyleri nereden haber alacaktı. Sefir Paşa ise Şehremini Ridvan Paşayı kendine düşman etmemek için Sultan Hamide bir şey yazmamıştı. Yazıp ta başına belâ mı almış olsundu?.. Bir koca Yusuf için düşmanlar mı peyda etsindi?

Koca Yusuf, kederinden hastalanmıştı. Gazeteciler, Yusufu durmadan müracaat ederek fikrini soruyorlardı. O da:

— Ben bilmiyorum...

Diye baştan savuyordu. Nihayet Reşit Bey, İstanbuldaki adamlarına mektup yazdı. Ayrıca da beş yüz altın gönderdi.

Reşit Beyin adamları Hergeleci İbrahimi buldular... Meşhur cihan pehlivanı Kara Ahmedî de ikna ederek bolca para ile Parise yola çıkardılar...

Kara Ahmet, Hergeleci İbrahim'in çırağı idi. Yusuf'la ilk önce Pariste Kara Ahmet güreşecekti. Hergeleci, kendisini birinci derecede tutuyor, Yusuf'a evvelâ çırağını çıkarıyordu.

Hergeleci ve çırağı Kara Ahmet Parise geldiler... Güreş kisbetleri de beraberdi. Çünkü, güreş alaturka ve yağlı olacaktı.

Paris gazeteleri velveleyi koparmışlardı. İlk sayfelerinde büyük başlıklarla ilânlar yapıyorlar, röportajlar vücade getiriyorlar, Hergelecinin ve Kara Ahmedin resimlerini neşrediyorlardı. Hergeleciyi ve Kara Ahmed'i istasyonda karşılamak ve görmek için on binlerce halk toplanmıştı. Polis ve jandarma inzibatı teminden âciz kalmıştı.

Karşılایıcılar içinde zavallı Koca Yusuf ta vardı. Her ne de olsa iki hemşeri gelmişti. Müsaraa için de gelmiş olsalar karşılamak bir borçtu. Ve Türk asaleti bunu içap ettirirdi.

Yusuf'la Hergeleci ve Kara Ahmet istasyonda birbirleriyle sarmaş dolaş oldular ve öpüştiler... Ecnebler bu hale hayran olmuşlardı. Türk asalet ve terbiyesi, Türk babayığitliği dillerde destan olmuştu.

Uzatmıyalım, güreş gün ve mevkii takarrür etti. Güreş, kışlık spor sarayında olacaktı. Burası geniş bir yerdi. At canbazlarına ait büyük bir meydanı vardı.

Yusuf, hasta idi, ishal olmuştu; bozuktu. Güreş için on beş gün mühlet istedi. Yusufu, Mısırlılar himaye ediyordu. Bunlardan başka hâmesi yoktu. Fransızlar Yusuf'a düşmandılar. Yusufu hiç sevmiyorlardı.

Fransızlar, Yusufu nasıl sevebilirlerdi. Çünkü Yusuf, cihan pehlivanı olan ve meşhur Fransız arslanı diye nam alan ve Fransız millî kahramanları meyanında yaşayan Pol Pons'u üstüste mağlûp etmişti.

Pol Pons hakikaten Fransız arslanı idi. Yüz otuz beş okkalıktı ve dev gibi bir pehlivandı. Boyu iki metre kadardı. (Sırası geldiği zaman bu güreşten bahsedeceğiz).

Yusufu, Fransızlar hiç sevmiyordu. Herkes Yusufun mağlûp olmasını bekliyordu. Yusufun Kara Ahmetle güreşmesi takarrür etmişti. Fakat bu karardan Yusuf haberdar değildi. O, Hergeleci ile güreşeceğini zannediyordu.

Yusuf, Kara Ahmetle, ilk evvelâ tutuşacağını haber alınca fena halde sinirlendi. Bu, rezaletti. Kara Ahmet, Adalının önünden kaç defa meydanı bırakıp gitmişti. Hiç Hergeleci İbrahim dururken, Koca Yusuf onunla güreşir miydi?

Yusuf, deli divane oldu. Hemen toplanarak Hergelecinin ve Kara Ahmedin bulunduğu otele geldi. Aralarında şu konuşmalar oldu:

KOCA YUSUF

— A be Hergeleci!.. Utanmaz mısın be?.. Bu küffar memleketine, benimle güreş yapmağa geldin be!.. Memleketimizde güreşimizi ayırd edemez miydik be?.. A be, bir de Kara Ahmetle güreş tutturmak istermişsiniz be!.. Din iman kalktı mı be?..

Dedikten sonra Kara Ahmede dönerek:

— A be kızan!.. Ortaya çıkayım deme be!.. Hepten boğa boğa öldürürüm be!.. A be, sen de pehlivan mı oldun be?..

Hergeleci, çok namuslu ve terbiyeli bir adamdı. Koca Yusufu hak verdi. Ve, Hergeleci katiiyen için içyüzünü bilmiyordu. O, Parise, Yusufu bir intikam maçı yapmak için gelmişti. Hem Yusufu güreşecek ve hem de Yusufun diyarı küffarda başaramadığı pehlivanlar varsa beraberce onunla, onlarla boy ölçüşecekti. Hergeleci, Parise böyle getirilmişti.

Hergelecinin gözleri doldu. Yusufu, hakikati anlattı. Yusuf, Hergelecinin şerefli bir pehlivan olduğunu bilirdi. Ona inandı. Ve, hakikat te bu idi. Ortada hissizliği vücade getiren Reşit Beyidi.

Hergeleci, Yusufun sözlerine mukabele etti:

— A be Yusuf, üzülme be!.. İstedğin gibi olur be!.. Benimle güreşirsin be?.. Hasta isen bak kendine iyileş, öyle güreşiriz be!..

Dedi. Kara Ahmedin hiç sesi çıkmamıştı. Ahmet biliyordu ki Yusuf belâdır... Dediği gibi mağlûp etmez, boğa boğa meydana öldürürdü.

Bunun üzerine Hergeleci, kat'i olarak Reşit Beye şunları söyledi:

— Beyim, bizi buraya neye çağırдың?.. Biz güreşimizi memleketimizde ayırt ederdik... Küffar diyarında birbirimizle boğuşmak şerefsizlik olmaz mı? Ben, buraya icabında Yusufu yardım ederim diye geldim.

Devince Reşit Bey hiç oralarda olmıyarak ve millî hislerle mütehassis bulunmıyarak mukabele etti:

— Ne çıkar pehlivan?.. Alacağın paraya bak!..

— Beyim, biz para için güreşmeyiz... Şeref için güreşiriz... Yusuf, Türk şerefini kurtarmış, cihan pehlivanlığını almış... Bunu küffar meydanında küçük düşürmek olur mu?

Dedikten sonra:

— Kara Ahmet, Yusufu güreşemez... Mademki geldik... Mademki gazetler ilân etmiş.. olan olmuş, Yusufu ben güreşeceğim.

Dedi ve Hergelecinin sözleri kat'i idi. Reşit Bey mukabele edemedi. İleri varmış olsaydı, belki Hergeleci de güreşten vazgeçerdi.

Reşit Beyin hangi milletten olduğunu bilmiyordum. Her halde öz Türk olmadığı muhakkak... Pehlivanlar, ruhan isyan ettikleri halde Reşit Bey daha hâlâ işin alayında idi.

Nihayet güreş gecesi geldi, dayandı. Yusuf iyileşmişti. Fakat sinirli idi.

Yusufla Hergelecinin güreşine Londradan, Berlinden, Viyanadan, Belçikadan ilâh... her yerden binlerce seyirci gelmişti. Yusuf gibi bir adamı mağlûp edecek bir pehlivani görmek için herkes heyecana düşmüştü. Çünkü, Koca Yusufun Avrupada namı, yendiği pehlivanlarla göklere çıkmıştı.

On binlerce seyirci sirk'e giremiyerek kapılarda kaldı. Fransız polis ve jandarması inzıbatı temin için müşküllere düştü. Halk, sirk'e hücum ediyordu.

Güreş başladı. İki pehlivan, ecnebilerin görmediği kisbetlerini ayaklarına giymişler, vücutlarını zeytinyağıle yağlamışlar, meydanda peşrev yapıyorlardı. Saltanath bir güreşti. Hiç alafrağa güreşe benzemiyordu. Ecnebiler, hayran kalmıştı.

İki pehlivan, tam üç buçuk saat birbirile uğraştılar... Hergeleci, bütün maharet ve ustalığını ortaya koymuştu.

Ne Yusuf ve ne de Hergeleci bir türlü birbirlerini mağlûp edemiyorlardı. İkide birde çırpınarak nâra atan Türk pehlivanlarına ecnebiler:

— Yaşasın!..

Diye bağıyorlardı. Böyle güzellik ve mertlik tavırları görmemişlerdi. Ne babayığitçe bir güreşti. Çırpınarak:

— Hayda kardaşım be!..

Diye savrulan nâralar, kışlık spor sarayının kubbesini çınlatıyordu. Ecnebiler, Türk pehlivanlarının merdane ve babayığitçe güreşine hayran olmuşlardı.

Bütün ecnebi pehlivanlar, bu güreşi seyretmek için ön safta mevki almışlardı. Bilhassa Koca Yusufun mağlûp ettiği Fransız arslanı Pol Pons ön safta başlı başına yer tutmuştu.

Pol Pons, Koca Yusufun yenildiğini can ve gönülden istiyordu. Yalnız Pons değil, bütün pehlivanlar ve Fransızlar Koca Yusufun mağlûbiyetini bekliyorlardı.

Koca Yusufun hasmı, kendisinden elli okkaya yakın eksikti. Hergeleci, ancak yetmiş beş okka ya geliyor, ya gelmiyordu. Fakat, elli okka kadar eksik olan Hergeleci bir barıt fıçısı gibi idi. Fevkalâde mahir ve usta bir pehlivandı.

Yusuf, Hergeleciden çekinirdi. Yusuf, hiçbir pehlivandan çekinmediği halde Hergelecinin güreşinden korkardı.

Hattâ Yusuf, Hergeleciyi altına aldığı zaman üzerine gitmezdi. Bu avantajı terk eder, ayağıle Hergeleciye dokunur ve ayağa kalkmasını söylerdi.

Çünkü, Hergelecinin altçılığı tehlikeli idi. Bütün hasımlarını ekseriyetle altta iken bir kılıçla yeniverirdi.

Yusuf, Paris güreşine kadar Hergeleciyi bir defa olsun bozamamıştı. Bu sefer de yeneceği yüzde yüz şüpheli idi.

Hattâ, bir biçimine getirirse Hergelecinin galip gelmesi de muhakkaktı. Lâkin Yusuf, iri gövdesile, acı kuvvetile kendisini bu müthiş hasımdan kurtarmağa çalışıyordu.

Paris güreşi çok intikamcı bir şekil aldı. Yusuf, hasmını ezmeğe, boğmağa ve kırmağa başladı.

Fakat Hergeleci de mukabelede müşkülât çekmiyordu. Yusufun her ezici oyununa mukabil ustalıklı ve manevralı oyunlarile mukabele ediyor, icabettiği zaman en ağır surette intikamını almasını biliyordu.

Güreş, kurt kapanları, boğucu boyunduruklar, hamam tokmağı vurur gibi kuvvetli tırpanlar, helva matlağı gibi elenseller ile devam edip durdu.

Fransızlar ve ecnebler böyle gaddarca ve öldürücü güreş görmediklerinden ıstıraba ve havfa düşüyorlar.. ikide birde kadın ve erkek çığlıkları iştiliyordu.

Fransızlar ve ecnebler alafranga güreşin yumuşak ve palyaço oyunlarına alışmış olduklarından, onları Türk güreşinin katı hareketleri hırpalıyordu.

Alafranga güreş belden aşağı tutmayı menediyordu. Kukla oynatır gibi bir güreşti bu... Hiçbir hayatiyeti olmayan bu güreşin seyrinde bile zevk yoktu.

Halbuki Türk güreşinin her taraftan tutmak serbestisi pehlivanların harekâtına vüsat ve hareket verdiğiinden daha canlı ve heyecanlı idi.

Sonra, Türk güreşinde memnu olan bir şey yoktu. Kıran kırana idi. Biçimine getirilirse hasmının kolunu da kırmak hiçtendi. Bu sebeple ecnebler ve Fransızlar Hergeleci ile Koca Yusufun yaptıkları Türk güreşi seyrinde korkulu ve heyecanlı ıstıraplara düşmüşlerdi.

Bazan bu heyecanlar müdahaleye kadar varıyordu. Hakem mevkiinde Kara Ahmetle Kara Osman bulunuyordu. Reşit Bey tercümanlık yapıyordu.

Bir aralık Koca Yusuf, Hergeleciyi öldüresiye boğmuştu. Hergelecinin dudağı patlamış, ağzından kan gelmişti. Gözleri anadan doğma dışarı fırlamıştı. Nefesi kesilmiş hırılıyordu.

İşte bu hal, ecnebler ve bilhassa Fransızlar üzerinde acı bir tesir yapmıştı. Dehşetli gürültüler, meydana koşuşmalar oldu. Polis ve jandarma müdahale etti.

Hergeleci, biraz sonra kendisini boyunduruktan kurtarmış, üste de Koca Yusufu altına almağa muvaffak olmuştu.

Gürültüler esnasında halka bir şey söylenememiş, güreşe devam edilmmişti. Boyunduruk fiili bitip Yusuf alta düştükten sonra Kara Ahmet, meydana yürüdü. Hergelecinin omuzuna dokunarak:

— Usta, biraz durun...

Dedi. Hergeleci ve Yusuf güreşi durdurdular. Kara Ahmet, seyircilere ve ecnebi pehlivanlara söylenmek üzere şunları anlattı:

— Türk güreşi böyledir... Sizin alafranga güreşe benzer... Türk güreşinde boğmak ve kırmak vardır. Memnu olan yalnız göz çıkarmamak, yumruk vurmamak, tekme vurmamak, hayalara vurmamaktır. Bundan gayrı her türlü oyun serbesttir... Güreşe kimse müdahale etmemelidir. Böyle bir güreşi seyretmek tahammülü olmayanlar burasını terk edebilirler...

Reşit Bey, Kara Ahmedin bu sözlerini seyircilere tercüme etti. Bunun üzerine Hergeleci ortaya yürüdü ve şunları seyircilere söylemeğe başladı:

— A be, amma yufka yürekli insanlarsınız be?.. Hepten boyunduruğu yiyen benim be!.. Size ne oluyor be?.. Te hey!.. Türk güreşi bu be!.. Karı güreşi değil be!.. Hüsmen ağanın sopyaya düşmüş camusu gibi ne sızlanır durursunuz be?..

Reşit Bey, lisanı münasiple Hergelecinin söylediklerini de tercüme edip seyircilere bildirmişti.

Ecnebler, Fransızlar ve pehlivanlar şaşırılmışlardı. Bu ne biçim işti?.. Hergeleci, boğulduğu halde şikâyetçi değildi. Ağzından kan geldiği halde pehlivanlıktan bahsediyordu.

Ecnebi ruhu bu... Nazik ve sözde kendilerince medenî insanlar!.. Türk hakeminin ve Türk pehlivanının söylediklerini vahşetle karşılamışlardı. Halbuki, bundan daha babayığıtçe ne olabilirdi?

Dögüş, dögüş olarak yapıldı. Güreş te, güreş olarak olması icabederdi. Nitekim boks yapıldığı zaman bir yumrukta hasmını kan revan içinde bırakıp yere düşürmek veya bayılmak usulden değil miydi?

Hulâsa güreş, boğucu ve ezici bir surette üç buçuk saat kadar devam etti. Tahammülün fevkinde bir musaraa oldu.

Bir aralık Yusuf, hasmının bir dalışına mukabele olmak üzere boyunduruk vurmıştı. Hergeleci, paçaları bırakmadığı için Yusuf, domuzuna boğuyordu. Yusufun boğmaktan başka çaresi yoktu. Eğer boğmamış olsa Hergeleci, yüzde yüz Yusufu yenecekti.

Koca Yusuf, tehlikeyi bildiği için canını kurtarmak üzere, güreş icabı, hasmını boyundurukla zehir gibi boğuyordu.

Hergelecinin iflâhını kesmeden elinden paçaları kurtarmak

imkânı yoktu. Bu sebeple Yusuf, hasmının nefesini kesmek ve dermansız bırakarak paçalarını elinden almak için olanca kuvvetile Hergeleciyi boğuyordu.

İnatçı Hergeleci, bütün zora karşı koyuyor, eline geçirdiği ve ümit bağladığı paçaları bir türlü bırakmıyordu.

Lâf değil, Hergeleci, hasmını tam mânasile çalımına getirmişti. Tamamile paçaları doldurmuş bulunuyordu.

Mücadele epeyce sürdü. Üç dakika kadar boyunduruk faslı devam etti. Bu sırada Hergelecinin bir dişi kırıldı ve ağzından kan geldi. Tabii sıkı boyunduruk dolayısıyla de Hergeleci ikide birde kesik ve hırıltılı nefes alıyordu.

İşte, hep bunlar ve bu haller Fransızların asâbını bozdu. Kadınlar çığlık koparıyor, erkekler bağıriyordu. Acayip sesler çıkarıyorlardı. Bazı kadınlar da bayılmışlardı.

Tam bu gürültüler sırasında Fransız arslanı ve Yusufun evvel cihan pehlivanı olan Pol Pons elindeki bastonu kaparak meydana yürüdü. Yusufun beline kuvvetle vurdu.

İş büyümüşü. Yusuf, sopayı yiyince Hergeleciyi bırakmadı. Çünkü, gürültü ile boyunduruğu bozmuş olsa, Hergeleci, paçaları bırakmıyacağından, bir anda mağlûp olurdu.

Yalnız Yusuf bağırdı:

— Ulan kahpe kâfir... Şimdi elimde işim var, sonra sana gösteririm!..

Bu sırada seyirciler meydana uğradılar... Yusufun üzerine yürüdüler... İşin garibi, Fransız polisinin de yufka kalbine dokunmuştu. Bunlar da seyircilerle beraber olmuştu.

Güreş, bu gürültü üzerine ayrıldı. Hergeleci, paçaları bırakmıştı. Yusuf ta boyunduruğu çözmüşü.

Fransızlar, Yusufun üzerine çullanmışlardı. Hergeleci, arkadaşının ecnebilere karşı fena vaziyete düştüğünü görünce o da Yusufu mukabeleye girişti.

Kara Ahmet, Kara Osman, Filibeli Ahmet hakem mevkiinden meydana geldiler. Hergeleci ve Yusuf ta beraber beş Türk babayığiti binlerce seyirciyi Fransız polislerle beraber defetmişlerdi. Hergeleci bağıriyordu:

— A be, ne halk bu be?.. Beni müdafaa etmek salâhiyetini kim verdi bunlara be?... Boyunduruğu yiyen benim be!.. Türk güreşini paylaço güreşi mi zannediyorlar be?..

İşte, nihayet Yusufu Hergelecinin Paris güreşi bu suretle nihayetlenmişti. Hiçbir netice elde edilememişti.

Koca Yusufun Katrancı ile güreşi de müthiş olmuştu. O vakitler Aliço daha meydanda idi. Fakat, Aliçonun son seneleri idi. Hattâ Aliço bundan sonra güreşmemişti.

Sultan Hamit, pehlivanları huzurunda güreştirmek için İs-

tanbula çağırmişti. Bu meyanda elli altı yaşında bulunan Aliço da İstanbul'a gelmişti.

İkinci Sultan Hamit, pehlivanları bir ay kadar İstanbul'da yedirip içirdikten sonra her ne sebebe mebni ise huzurda güreşmelerine müsaade etmedi. Her halde hafiyeler bir jurnal vermiş olacaktı.

Sultan Hamit, pehlivanlara bolca ihsan vererek memleketlerine avdet etmelerini irade etti.

Sultan Hamidin iradesine en ziyade sinirlenen Aliço olmuştı. Alenen Beşiktaş'taki pehlivan kahvesinde söyleniyordu:

— A be! Ne biçim iş be?.. Hem getirdi bizi, hem kovar be!.. Neden güreştirmez be?..

Aliço, elli altı yaşında olduğu halde kalbi ümitlerle dolu idi. Sultan Azizin vefatından beri huzur güreşi yapmamıştı. Sultan Hamidin huzurunda bir güreş yapmak istiyordu.

Sonra, Aliçonun ümitleri vardı. Huzurda Koca Yusufu, Katrancıyı yenecekti. Adalı Halil hasta olduğundan bu güreşe gelmemişti.

Sultan Hamidin iradesi Aliçonun bütün ümitlerini ve hayallerini kırmıştı. Beşiktaş'ta İhlamurda bulunan pehlivan kahvesine geldi.

Kahvede Koca Yusuf, Katrancı da vardı. Aliçonun maksadı bunlarla güreş yapmaktı. Bilhassa, Koca Yusuf'la kozunu pay etmek istiyordu.

İhtiyar Aliço, kahveye geldikten sonra, önüne koyduğu kismet zenbilini alarak ayağa kalktı. Koca Yusufun karşısına gelerek kismet zenbilini önüne koydu ve şu suretle söze başladı:

— A be Yusuf, ben, elli altı yaşına geldim. Padişah bizi huzurda güreşe davet etti. Meramım seninle son olarak huzurda güreşimizi ayırt etmektir. Fakat şimdi padişah, bizi, memleketlerimize gönderir durur. Bir daha seninle kimbilir nerede karşılaşacağız, belki de ölür giderim... İşte, kismetini önüne koydum. Kalk Hacı Hüseyin bağına gidelim, şu güreşimizi ayırt edelim.

Dedi. İhtiyar kurt elli altı yaşında olduğu halde dinç ve genç Koca Yusuf'a alenen meydan okuyordu.

Hem de bir genç kadar heyecanlı idi. Koca Yusuf, hürmetle ayağa kalktı. Aliçonun elini öptü. Ve:

— Usta! Sen hepimizin ustasısın!.. Artık, sen otur, rahat et!.. Müsaade et te ben, Katrancı ile güreşimi ayırt edeyim. Sen de hakem ol!.

Dedi. Katrancı, bu sözler üzerine olduğu yerden kalktı.

Koca Yusufun alenen meydan okumasına mukabele olmak üzere Aliçonun elini öptükten sonra:

— Usta, sen hepimizin ustasıdır!.. Mademki Koca Yusuf benimle güreşmek istiyor... Güreşelim, sen seyirci ol.

Dedi. Bunun üzerine pehlivanlar, kışbetlerini omuzlarına vurarak yakın olan Hacı Hüseyin bağına doğru yollandılar. İhlamur kahvesinde bulunan pehlivanlar, beyler, ağalar ve etrafta bulunanlar da Hacı Hüseyin bağının yolunu tuttular.

Koca Yusuf la Katrancı soyunup yağlandılar ve güreşe başladılar. Aliço, hakemdi.

Katrancı, o devrin Koca Yusuf lar, Adalılar gibi en meşhur pehlivanlarındandı. Aliço ile de Katrancının güreşleri vardı. Güreşlerini ayırt edememişlerdi.

Malûm ya, bu pehlivanlar Aliçonun ihtiyar zamanında türedikleri için ihtiyar kurt bunları meydandan çıkaramamıştı. Lâkin, onlar da Aliço yu meydandan çıkaramamışlardı.

Koca Yusuf la Katrancının Hacı Hüseyin bağındaki (İhlamur) güreşi çok çetin oldu. Tam kırk beş dakika sürdü.

Katrancı da Koca Yusuf gibi gövdeli bir pehlivandı. Aynı zamanda usta ve cesurdu. O günkü güreşte Yusuf, Katrancıya güreş bindirdi.

Güresin kırk beşinci dakikasında Yusuf, Katrancıyı bastırdı ve bir künte alarak aşırıp mağlûp etti.

Katrancı, kırk beş dakikada mağlûp olmuştu. İşte Yusuf, çetin hasımlarından biri olan Katrancıyı bu suretle yenmişti.

Yusufun, Katrancıyı mağlûp etmesi o vakte göre pek mühimdi. Aliço da buna memnun olmuştu. Zaten bu güreşten sonra da Aliço, meydandan kendi kendine namağlûp olarak çekilmişti.

Koca Yusufun, Kurddereli ile güreşi Geliboluda olmuştur. Bu güreş te çok enteresandı. Kurddereli iri yarı, kuvvetli ve azılı bir pehlivandı. O zamanın baş pehlivanlarındandı.

Gelibolu güreşinde Yusuf la Kurddereli birbirine eş düşmüştü. Bu güreşte, Adalı Halil, Katrancı da vardı.

Kurddereli ile Koca Yusuf, ilk olarak güreşiyorlardı. Kurdderelinin Adalı Halil ile müteaddit güreşleri vardı.

Kurddereli, Koca Yusuf u mağlûp etmek için peşinde koşuyordu. Nihayet, Geliboluda birbirleriyle karşılaşmışlardı.

Kurddereli zamanının en çetin baş pehlivanlarındandı. Koca Yusuf la müsaraasının enteresan olacaktı.

Nihayet başa güreşeceklerin kazan dibine gelmeleri cazgır tarafından söylendi. Kurddereli koca gövdesile meydana çıktı.

Kurddereli, fevkalâde güzel, mütenasip vücutlu bir adamdı. Yüzü itibarile de cazipti. İri siyah gözleri, siyah kaşlı, gür si-

yah bıyıklı, ablak çehreli idi. İki metre kadar boylu olan Kurddereli, geniş omuzlariyle, geniş göğsile insana korku veren bir tipti. Hulâsa, heybetli bir adamdı.

Koca Yusuf la Kurddereli meydana çıkıp çırpınarak peşrev yaptılar. Bütün seyircilerin gözleri onların üzerinde idi.

İki dev cüsse pehlivan beş on dakika ayakta birbirlerini denediler... Elense ve tirpanlarla kuvvet derecelerini yokladılar... Hemen hemen her iki pehlivanın vücut tipi birbirine uygundu. Yalnız, Koca Yusufun omuzları Kurddereliden biraz daha geniş olduğu görülüyordu.

Yusufun kolları da bariz bir surette hasmından uzundu. Çalım ve teknik itibarile her iki pehlivan da müsavi derecede idiler.

Kurddereli Mehmedin, Kurddereli lâkabı köy itibarile idi. Kurddereli aslan Deli Orman muhacırlarındandı. Balıkesire beş altı saat mesafede dağlı bir köye sakin olmuşlardı. Bu köyün ismi Kurddere idi. Bu sebeple Mehmet pehlivanın lâkabı Kurddereli diye yad olundu.

Kurddereli halim ve sakin bir pehlivandı. Gaddar ve hırçım değildi. Ustaca ve usulce güreş tutardı. Hiçbir vakit güreş harici hareketlerle hasmını hırpalamağa, kavgı çıkarmağa yeltenmezdi. Yani, tam manâsile efendi bir adamdı.

Hoş, Koca Yusuf ta Kurddereli gibi efendi bir pehlivandı. Gayet terbiyeli ve vakurdu. Hasmı fenalık etmedikçe katiyyen pehlivanlık düsturlarından ayrılmazdı. Fakat, hasmı gaddarlığa kalkar ve güreş harici uygunsuzluklara tevessül eylesse en şedit hareketlerle mukabelede kusur etmezdi.

Güreşin yirminci dakikalarına doğru Koca Yusufun hasmına güreş bindirdiği görüldü. Yirmi dakikalık güreşte Koca Yusufun Kurddereliye nazaran biraz faik olduğu ortaya çıktı.

Yusuf, hasmını ikide birde altına alıp bastırıyordu. Fakat, Kurddereli de hasmının altından kolaycacak kalkıyordu.

Hattâ, bir aralık Koca Yusuf az kalsın yeniliyordu. Kurdderelinin aldığı bir sarma ve künte ile mağlûbiyete gitmek üzere olan Yusuf, ustalıklı hasmının elinden kurtuldu.

Kurddereli, Koca Yusufu Gelibolu güreşinde bir kaç kere tehlikeli oyunlara almıştı. Bir defasında çaprazlayarak ahalinin içine sürdü ve ahalinin içine bastırdı. Bu defa da Yusuf, büyük bir tehlike atlattı.

Yusuf, çaprazla ahalinin içine girdiği zaman eğer ayakları iskemlelere ve yahut seyircilerden birine takılmış olsaydı, muhakkak sırt sütü düşüp mağlûp olabilirdi.

Tali Yusuf a yaver çıktı ve güreşin en tehlikeli anlarını bu suretle kurtardı.

Güreşin kırk beşinci dakikalarında Yusuf, Kurddereliyi çaprazla bastırıp altına almıştı.

Kurddereli, hasma oyun kaptırmamak ve vermemek için büzülmüş ve dizlemiş oturuyordu.

Koca, Yusuf, hasmını oyunla bozup yenemeyeceğini anlamıştı. Kemanede bekliyordu. Yusuf, kemanede beklerken aklına bir hile geldi: Hasmını bir hamlede kaldırıp kucağına almak ve yürümek...

Yağ güreşinde bir hasmı kucağına alıp yürümek ve üç dört adım kucağında götürmek galip gelmek demektir. O hasım, mağlûp addolunurdu.

Yusuf, kemanede beklerden, iri gövdeli hasmı kemanede iken, birdenbire önden iç kazık vurdu. Uzun kolları ile kazığı iyice oturttu ve Kurdderelinin iç kisbet dikişlerinden de tuttu.

Sonra, birdenbire arkadan ve iki ayak arasından diğer kolunu çengelliyerek bir çeki taşı kaldırır gibi hasmını havalandırdı. İki acı kuvvet birbirile karşılaşmıştı. Kurddereli, iç kazığı söküp hasmının elinden kurtulmak için olanca kuvvetile dayandı. Fakat, Kurdderelinin zehir gibi kuvveti, Koca Yusufun dev gibi zoru Kurdderelinin kisbeti üzerinde cereyan ettiğinden kisbet tahammül edemeyip yırtıldı.

Ve bu esnada da fırsattan istifade eden Koca Yusuf, hasmını kaldırıp kucağına alıverdi. Şimdi, yüz yirmi okkalık koca Kurddereli, hasmının kucağında kalıvermişti. Kisbeti de kasnak altından paçalarına kadar bir kâğıt gibi yırtılmıştı.

Koca Yusuf, hasmını kucağına aldıktan sonra meydanın ortasına doğru yürüdü. Hattâ, on adım kadar götürdü.

Kurddereli hasmının kucağında bir çocuk gibi çırpınıyordu. Nihayet, Koca Yusuf, hasmı kucağında olduğu halde seslendi:

— Oldu mu ağalar?..

— Oldu mu beyler?..

Kimseciklerde ses yoktu. Bal gibi olmuştu. Kurddereli yenilmişti. Fakat ne olur ne olmaz, ve sonradan oldu, olmadı diye itiraz olur fikrile tedbirli olan Koca Yusuf, hasmı kucağında olduğu halde seyircilere bağırmişti.

— Oldu mu ağalar?..

— Oldu mu beyler?..

Koca Yusuf, hasmını olduğu yere bıraktı. Zavallı Kurddereli, daha ilk güreşte Koca Yusufu mağlûp düşmüştü. Hem de hiç akla gelmedik bir tarzda...

İşte, Koca Yusufun meşhur Kurddereliyi mağlûp etmesi böyledir ve bu güreş pehlivanlık tarihimizde meşhurdur.

Bazıları tarafından, bu güreşin Çardakta olduğu söylenir, bazıları da Geliboluda olduğunu söylerler...

Ben, bu güreşin Geliboluda olduğunu tesbit ettim. Çünkü, güreşi gören ihtiyarlar öyle teyit ettiler.

Her ne hal ise, ister Çardakta olsun, ister Geliboluda olsun, güreş yazdığım şekilde olmuştur ve Kurddereli de benim yazdığım şekilde yenilmiştir.

Koca Yusufun, alaturka güreşte sırtını yere getiren olmamıştı. O, Rüstemlerle, Arap Saitlerle güreşti. Fakat, hiçbiri onu değil yenmek, bozuk bile düşüremedi. Hasımlarının içinde en çetini Hergeleci olduğu halde o bile Yusuf'a bir şey yapamamıştı.

Fakat, şurası muhakkak ki, Yusufun en korktuğu ve çekindiği pehlivan Hergeleci idi. Hergeleci güreşte mahsustan Yusuf altına düşerdi.

Çünkü, Hergelecinin güreşte altçılığı maruftu. İri ve gövdeli hasımlarının altına düşer ve bir çalımına getirerek iki dirhemlik yerinden mağlûp ederdi.

Yusuf, Hergelecinin bu manevralarını bildiği için, hasmını altına bile alsa üzerine gitmez. Ayağıle vurur ve yahut elile dokunarak seslenirdi:

— Hergeleci, avantajım istemiyorum, ayağa kalk...

Koca Yusufun çekindiği ve korktuğu bir güreşçi daha vardı. Bu, sonradan yetişmişti. Bir yıldız gibi parladı ve söndü.

Bu yıldızın, baş pehlivanlıktaki güreş hayatı ancak beş sene kadar sürdü. Analar böyle bir pehlivan doğurmamıştı.

Bu pehlivan, Çolak Molla idi. Çolak Molla (Mümin Hoca), Hergeleci gibi yetmiş iki, nihayet en iyi zamanında yetmiş beş okkalık bir pehlivandı. Yusuf'lara, Adalı'lara, Katrancı'lara, Rüstemlere, Kurdderelilere nazaran elli altmış okka hafif bir pehlivandı.

Fakat Molla tâbir mazur görülsün, Allahın belâsı idi. Onu mağlûp etmek, onunla karşılaşmak adimülmikândı.

Yusuf, meydandan Adalı Halilleri, Katrancıları, Kurdderelileri, Rüstemleri, Hergelecileri Arap Saitleri ilâh... çıkarmağa çalışırken şimdi başına bir de Molla türemişti.

Bu Molla, Koca Yusufun yenemediği pehlivanları on beşer, yirmişer dakikada yenip meydan yerinde ağlatmıştı.

Molla, Sarı Şabanda, İskeçede, Gümülcünede Adalı Halili iki defasında yirmişer, on beşer dakikada mağlûp etmiş ve bir defasında da meydan yerinden kaçırmıştı.

Molla ile Adalı Halilin güreşleri iddialı idi. İki taraf ağaları pehlivanları idman edip besliyerek meydana salıvermişlerdi. Yani güreş, gelişi güzel bir tesadüf değildi.

Çolak Molla, meşhur ve namağlûp Adalıyı yenerek ağlat-

mişti. Halbuki Koca Yusuf, Adalı Halili, belki on beş defa karşılaştığı halde yenememişti.

Koca Yusuf, Çolak Mollanın, Adalı Halili üstüste yenerek ağlattığını haber aldığı zaman şaşırmişti. O daha Mollayı görmemişti.

İşin garip tarafı vardı. Mollanın sağ kolu çolaktı. Dirsekten kırık ve oynamıyordu. Çengel gibi bükük bir koldu. Sol kol da kırıktı ve kaynamıştı. Fakat işliyordu.

İşte Molla böyle bir Molla idi. Ya bu pehlivanın iki kolu da doğru dürüst olsa idi ne olacaktı?

Mollanın güreşleri bir menkıbedir. Şaheserdir. Onun beş senelik rüzgâr gibi gelip geçen baş pehlivanlık güreşleri heyecanlı menkıbelerle doludur.

İşte bu Molla ortaya çıkınca, baş pehlivanlar muvazenesini bozdu. Yenilmeyen Adalıyı, üstüste mağlûp etmesi ve bir kere de meydan yerinden kaçırması bütün baş pehlivanları düşünceye sevk etmişti. Bu meyanda en ziyade heyecan ve düşünceye düşen Koca Yusuf olmuştu.

İhtiyar Aliço, Çolak Mollanın Sarı Şaban ve İskeçe güreşlerini görmüştü. Çırağı Adalının nasıl yenildiğine şahit olmuştu.

Aliço, İstanbula geldiği zaman, Mollayı tanımayan pehlivanlara şöyle diyordu:

— A be, bu kızan berbat be!.. Tehey! Böyle pehlivan görmedim be!.. Hepten çolak be!.. Ya tam olsa ne olacak be?..

Aliço, Yusufu gördüğü zaman da şöyle söylemişti:

— Yusuf be!.. Berbat bu Molla be!.. Meydanı sana da dar ettirecek be!..

Nihayet Molla, İstanbula geldi. Onu beyler ve ağalar İstanbula getirmişti. Molla, siyah ve top sakallı, ablak çehreli, iri ve geniş omuzlu fevkalâde geniş göğüslü idi. Böyle olmakla beraber Molla yağsız, adaleli bir gövdeye malikti.

Mollanın ilk güreşi İstanbulda, Ramide olmuştur. Bu güreş çok heyecanlı ve meraklı oldu. Bütün saray ağaları, paşaları bu güreşte bulundu. Aliço, bu güreşte hakemdi.

Molla, İstanbula yelken kayığile gelmişti. Molla, aslan Kavalanın Zigoşt köyündendi. Deli Ormanlı değildi. Garbî Trakya Türklerindendi. Baba ve ecdat tarafından pehlivan ve kardeşlerinin de en çelimsizi ve en küçüğü idi.

Yusuf Mollayı gördüğü zaman ona hiçbir ehemmiyet atfetmemişti. Zaten Mollanın giyinişi acayıptı. Onu hiç göstermiyordu. Molla, başında bir medrese sarığı, sırtında uzun bir softa latası.... Ayağında bir softa şalvarı ile küçücük bir cer hocasına benziyordu.

Mollayı görenler pehlivan olduğunu akıllarına bile getir-

mezler. Ancak onu cerre çıkmış bir softa olarak kabul ederlerdi. İşte, Yusuf ta Mollayı, pehlivan kahvesinde gördüğü zaman böyle görmüş ona, o derece kıymet vermemiştir.

Fakat ortada Adalı Halilin mağlûbiyeti vardı. Yusuf, kendi kendine düşünmüştü:

— Bu herif, Adalıyı nasıl yendi?.. İn mi, cin mi bu herif?..

Hattâ Yusuf, güreşten sonra Aliçoşa şöyle söylemişti:

— Bu herif, adamı büyülüyor galiba?..

Halbuki Molla, ne büyülüyordu, ne de in ve cindi. Düpedüz pehlivandı. Fevkalâde tetik, fevkalâde mahir ve usta, fevkalâde icatçı, fevkalâde zeki idi.

Molla, İstanbula geldiği zaman Beşiktaş pehlivan kahvesine gitmişti. Kisbeti yanında yoktu. Mollanın geldiğini görenler heyecana kapıldı. Onu, soyamak istediler... Nihayet zorladılar... Hacı Hüseyin bağına götürüp soydular... Rüstemle idman yaptırıldılar.

Molla, Rüstemle olan idman güreşinde belli oldu. Zaten, Mollayı soyup meydana çıkarırlar da bunu anlamak istiyorlardı. Emellerine muvaffak olmuşlardı.

Rüstem pehlivan, devrin en iyi pehlivanlarından idi. Hergelciyi bir kere Bursada mağlûp etmişti. Bu derece yüksek bir pehlivandı.

Molla Rüstemle yaptığı idman güreşinde ne mal olduğunu gösterdi. Rüstem, çok hızlı bir pehlivan olduğu halde Mollanın hızına yetişememiştir.

Nihayet, Rami güreşi kuruldu. Pehlivanlar toplandı, küçük güreşler oldu. Sıra baş pehlivanlara geldi. Ortada bir çok baş pehlivan vardı.

Çolak Molla, Koca Yusuf la tutuşmak istiyordu. Bütün ağalar ve paşalar da Koca Yusuf la Çolak Mollanın tutuşmasını istiyorlardı. Fakat, iki tarafı ikna etmek lâzımdı.

Nihayet iki tarafın beyleri muvaffak oldular... İki pehlivane eş bağlayarak meydana salıverdiler.

İki pehlivan meydana çıktığı zaman ortalıkta soluk kesilmişti. Herkes heyecan içinde idi. Mollanın harikalarını bekliyorlardı.

Peşrev başladı. O vakte kadar süklüm püklüm duran Molla, peşrevle beraber şahlandı. Davul ve zurnaların ahengine uyarak çırpınıyordu.

Molla, bir ceylân gibi, bir balet gibi ayak parmaklarının üzerine dikilmiş topuklarını yerden kesmiş öyle çırpınıyordu. Çırpınışları o kadar canlı ve o kadar süslü ve tetik idi ki, onu görerek hayran olmamak kabil değildi.

Mollanın çırpınışı bütün seyirciler üzerinde ilk tesirini yapmıştı. Yusufun da gözünden kaçmamıştı.

Molla, ikide birde çolak elile siyah top sakalını sıvazlıyordu. Mesheder gibi hareketlerde bulunuyordu.

İki pehlivan helâllaştılar ve güreş başladı. Yusuf, hasmının ensesinden bağlamış emniyetli duruyordu. Bu cin gibi hasmına girmeden onun hamlelerini bekliyordu.

Molla, fevkalâde cüretkâr ve zeki olduğundan hasmının kendisini beklediğini sezdi. O da ense bağladı ve yüzünü ters çevirdi. Hasmını görmez bir şekil aldı. Yalnız sol kolunu sallıyordu.

Yusuf, hasmının bakmadığını, çolak kolile ense bağlayıp kol salladığını fırsat bildi. Derhal meşhur çaprazlarından birini Mollaya doldurdu.

Molla hiçbir vakit hasımlarını gözile takip etmezdi. Onun eli elektrik pili gibi hassastı. Daha hasımları harekete geçmeden elile anlardı.

Yusuf harekete geçer geçmez, Molla, derhal mukabele ederek, Yusufun girtlağına dayandı. Koskoca gövdesile Yusuf, olduğu yerde mihlanmış kalmıştı.

Yusuf, bu hareketi birdenbire kavrayamamıştı. Tesadüfe atfetmişti. Molla, yine eski vaziyetini aldı. Yusuf ta tetikte ve ense bağında idi.

Yusuf, tekrar fırsatı bulmuş gibi çapraza girdi. Molla, hasmının çapraza girmesine müsaade etmişti.

Çünkü, Yusufun çaprazından kurtulmak her babayiğitin kârı değildi. Molla, hasmına çaprazdan nasıl kurtulunur, onu göstermek istiyordu.

Yusuf, çaprazı aldı ve sürdü. Molla, dört beş adım sonra hasmına bir yan baş attı ve köstekliyerek Yusufu kolaycacık önüne düşürüverdi.

Mollanın manevrası şaheserdi. Mahirane ve üstadca idi. Yusuf gibi yüz yirmi okkalık halli bir adam böyle alta alınmazdı. Hele, Molla gibi hafif birisi olursa...

Molla, hasmını altına alır almaz oyunlara girdi. Yusuf, ilk elde alta düşmüştü. Bu alay boğuşmadan sonra Yusuf ayağa kalktı. Yusuf, hasmının çok çetin ve çok mahir olduğunu anlamıştı. Onu oyunlarla yenmenin mümkün olmadığını keşfetmişti. Yusuf, ayağa kalktıktan sonra, hafif hasmını ezerek yenmeğe karar verdi ve hasmını elense ve kuvvetli iç ve dış tırpanlarile ezmeğe başladı.

Yusuf, sağlı sollu, kuvvetli ve kırıcı tırpanlar vuruyordu. Molla önceleri aldırmadı. Adalı Halil de Mollaya böyle yapmak istemişti. Fakat, dersini almıştı.

Yusufun tırpanları gaddarlaştıkça gaddarlaştı. Molla, iş sezmışti. Hasmı, sözde kendisini ezerek yenecekti.

Ve Mollanın hafifliğinden istifade eden Yusuf, Mollanın, bu ezici ve kırıcı güreşe mukabele edemeyeceğini zannediyordu.

Molla, beş on dakika Yusufun tevali den kırıcı idmanlarına sakın durduktan sonra, açılarak çırpındı ve bir nâra salladı:

— Hayda maşallah be!..

Mollanın nâraları böyle idi. O, nâralarını:

— Maşallah kardeşim be!..

— Hayda maşallah be!..

Diye sallardı. Mollanın bu nârasında manâlar vardı. Her halde Yusufu mukabelede bulunacaktı. Netekim de böyle oldu.

Molla, Yusufu yanaştı ve çalımına getirerek sıkı bir elense ve iç tırpanı vurdu. Yusuf, tırpanı yiyince olduğu gibi burnunun üstüne yere çöktü ve dizledi.

Molla hasmının üzerine gitmedi. Yusuf, doğrulup kalktı. Molla, bir daha çırpındı ve bir nâra daha savurdu:

— Hayda maşallah be!..

Sokuldu, çalımına getirerek Yusufu, bir iç tırpan elense daha vurdu. Yusuf tekrar dizliyerek önüne düşmüştü.

Molla, yine hasmının üzerine gitmeğe tenezzül etmedi. Yusuf, kalkıp doğrulurken çırpındı ve bir nâra daha salıverdi:

— Maşallah kardeşim be!..

Sokuldu. Bir iç tırpan elense daha vurdu. Yusufu, yine düşürüp alta vurdu. Bu sefer üzerine çullandı.

Mollanın bu hareketleri herkesi heyecana düşürmüştü. Düşülmeyecek gibi de değildi. Sen misin ezici güreş yapan?..

Sen misin habire tırpan vuran?.. Tırpan öyle vurulmaz böyle vurulur diye, koskoca Yusufu maskara etmişti.

Hem de Mollanın vurduğu tırpanlar hasmını alta düşürüyordu. Molla bir harika idi. Ona güreş uydurmak, onu ezmek ve kırmak mümkün değildi.

Molla, Hergeleci gibi ve hattâ ondan bir gömlek daha fazla, mahir bir pehlivandı. Bir pehlivana nasıl girilir?.. Bir pehlivanın iki dirhemlik yeri nerededir?.. Bir pehlivanın açık yeri ânen neresindedir, o bilir ve sezerdi.

Hulâsa, Rami güreşi çok alâkalı ve heyecanlı oldu. Yusuf ta hasmına karşı fevkalâde güreş çıkarmıştı.

Güreş üç buçuk saat kadar sürdü. Molla, Adalı Halile yaptığını Yusufu yapamamıştı doğrusu... Yusuf, başka yapıda bir adamdı. Adalıyı burada küçültmek istemiyorum. O, devrin en mümtaz ve babayiğit bir pehlivanı idi.

Güreşin sonlarına doğru Yusuf, Mollaya sıkı bir çapraz girerek sürdü ve hasmı bastırdı.

Fakat bu çapraz bastırması çok acayip olmuştu. Molla, Yusufun elinden kurtulmak için kendisini çaprazdan sıyırarak yüzüstü yere atmıştı.

Yusuf ta yüz yirmi okkalık gövdesile olduğu gibi ve bir küçük misali hasmının üzerine düşmüştü. Bu, zehir gibi bir düşüştü. Başka bir hasım olsa kemikleri kırılırdı.

Fakat Molla, yay gibi bir adamdı. Alta düşer düşmez birdenbire yaylanıp kışını havaya kaldırdı ve dizlendi.

Yusuf, hasmının bu anı hareketi üzerine havalandı. Üzerinden kayarak önüne düştü. Mollanın bu küçük ve fevkalâde mânevrasile Yusuf, üstte iken alta düşmüştü. Bu, harika idi. Herkes heyecandan titremişti.

Molla, hasmının üstüne çullandı. Derhal künteledi. Koskoca Yusufun sersemliğinden istifade ederek bekletmeden künteyi aşırı.

Yusuf, omuzunun üstüne bozuk düşmüştü. Molla, ayağa kalktı ve galip temennasını çaktı.

Yusuf, önüne bakıyordu, yenilip yenilmediğini mülâhaza ediyordu. Tam bu sırada meydana ihtiyar Aliço geldi.

Yusuf, ona sordu:

— Usta, oldu mu?

Aliço da:

— Bu adam sizi daha, nasıl yensin Yusuf be?..

Dedi, Molla, Koca Yusuf la kucaklaştı. Meydandan ayrıldılar. İşte, Yusuf la Mollanın Rami güreşi böyle olmuştur.

Fakat, ortada dedikodular vardır. Bugün bile, o günden sağ kalan ihtiyarlar bu dedikoduları yapmaktadırlar.

Bu güreşi görmüş olan ihtiyarlar, güreşin cereyanını bu suretle anlatmakla beraber yalnız bir şey üzerinde ittifak edemiyorlar...

Bir kısmı bu güreşin bir idman güreşi olduğunu söylüyor. Sözde güreş ciddi değilmiş. Bir kısmı da güreşin ciddi olduğunu fakat, Yusufun bozuk düşmediğini, yalnız Mollanın baş parmağı künte aşırırken Yusufun gözüne girdiğini ve bu suretle Yusufun güreş yapamıyacak hale geldiğinden güreşin ayrıldığını söylerler....

Bazıları da şöyle söyler: Pehlivanlar güreşe çıkarken Yusuf a, ciddi güreş yapacaksınız, sıkı tut Mollayı, demişler...

Mollayı da, şöyle bir idman güreşi yapacaksınız, diye kandırıp meydana çıkarmışlar. Mollanın parmağı Yusufun gözüne girip güreş ayrıldıktan sonra Molla ile Yusuf karşı karşıya geldikleri zaman işi anlamışlar ve aralarında şöyle bir konuşma olmuş:

— A be, ben bilmiyordum, ciddi tuttum güreşi... Bana ciddi dediler... Ya seni yenmiş olsaydım, ayıp olacaktı be!..

Molla da:

— Ben bilmiyorum ciddi olduğunu... Bana idman yapacaksınız, dediler.

Demiş. Bunlar bir alaymış, mışlardır... Tarafgirliktir. Yusuf, hiç şüphe yok ki, büyük bir pehlivandı. Bunu kimse inkâr edemez.

Koca Yusufun bu Rami güreşinden sonra, Erenköyünde yapılan bir düğün güreşinde Molla ile güreşmek istemediğini söyleyenler var.

Yusuf, Mollaya hususî olarak şöyle demiş:

— Molla, bugün ne yapacağız?

— Güreş...

— Birbirimizle eş olmayalım...

Deyince Molla da:

— Nasıl istersen öyle olsun!.

Demiş ve o gün Yusuf la Molla birbirlerini tutmamışlar. Adalı Halil ve Kara Ahmet güreşmişler.. Adalı Halil meşhur cihan pehlivanı Kara Ahmedî meydan yerinden kaçırmıştır.

Türk sporcuları, 1896 senesine kadar Avrupa ve Amerika sporlarından ve pehlivanlıklarından bihaber diler.

Bin sekiz yüz doksan altı senesinde Atınada, ilk Olimpiyat oyunları yapılmaya teşebbüs edilmişti. Fransız asılladelerinden Baron dö Kuberten isminde bir zat Yunanistanın Milâttan evvelki olimpiyat oyunlarını beynelmilel sahada yaşatmaya ve ihya etmeye teşebbüs etmişti.

Baron dö Kuberten teşebbüsünde güçlük çekmekle beraber, emeline muvaffak olmuştu. İaneler toplandı. Milyonlarca drahmi dercedildi. Yunan zenginleri külliyyetli para verdiler.

Nihayet Atınada bugün mevcut olan mermer stadyüm vücut buldu. Milâttan evvelki Yunan medeniyetine ait tarihî varlık canlı bir levha halinde tecelli etti.

Dünyanın her tarafından Atina olimpiyatlarına pehlivanlar, atletler davet olundu. Bu davetlerin akisleri, Türk cemiyeti içine kadar yayıldı.

İkinci Sultan Hamit, siyasî ve içtimâî sebepler dolısıyla Osmanlıların Avrupa ile münasebetlerini ve Avrupa cemiyetleriyle olan fikir alışverişlerini kesmişti. Her türlü ecnebi fikirlerin memleket dahilinde yayılmasına ve hattâ sızmasına mâni oluyordu.

O vakitler, Rumeli Türkler elinde idi. Bosna ve Hersek,

Yanya, Selânik, Kosova, Rumelii şarkî vilâyeti (Bulgaristan), tâ Yenişehir ve Tırhalaya kadar Türk idaresinde bulunuyordu.

Atınada 1896 olimpiyatları başlayacağı sıralarda Türk pehlivanlarından meşhur Koç Mehmet pehlivan kisbetini omuzuna vurarak Atina yolunu tuttu. Bu pehlivan hiçbir teşkilâta dahil olmadan, davetsiz, başlı başına yola çıkmıştı. Âdeta bir düğün güreşine gider gibi Atınada ecnebi pehlivanlarla boy ölçüşmeğe gidiyordu.

Koç Mehmedin Atınaya gelmesi Atınadaki Osmanlı sefaret-hanesini hayretlere düşürdü. Sefarethane şaşırды. Derhal saraya telgraf yağdı. Babıâli, teşebbüsata girişti.

Koç Mehmet, Olimpiyat komitesine müracaat etti. Beynelmîlel güreşlere tek başına bir Türk olarak girmek istediğini arzetti.

Olimpiyat komitesi uzun müzakerelerden sonra davetsiz olarak gelen Koç Mehmedin, Atina Olimpiyat oyunlarına iştirakini reddetti.

Eğer Koç Mehmet, o vakitler Atina Olimpiyat oyunları güreş müsabakalarına girmiş olsaydı. Muhakkak dünya birinciliğini alacaktı. Komite şu resmî kararı vermişti:

— Milletler davetle geliyorlar.. Osmanlı milleti ve devleti Atina Olimpiyatlarına iştiraki resmen kabul etmemiştir. Binaenaleyh, tek başına ve kendi kendine gelen bir Türk pehlivanın oyunlara iştirakini kabul edemeyiz.

Zavalı Koç Mehmet, Atina Olimpiyatlarına iştirak edememişti. Yalnız, bu oyunların seyircisi kalmıştı.

İşte, ilk olarak ecnebilerle boy ölçüşmek üzere harice çıkan ilk Türk pehlivanı bu, Koç Mehmettir.

Koç Mehmet, bin dokuz yüzde, meşhur cihan pehlivanı Kara Ahmedin muvaffakiyetinden sonra Pariste yapılan cihan pehlivanlığı müsabakalarında dünya ikinciliğini alan Türk pehlivanlarımızın meşhurlarından biridir.

Koç Mehmet, çüsse ve okka itibarile Kara Ahmetten de Koca Yusuftan da elli okka eksik ve küçük bir pehlivandı.

Fakat Koç Mehmet, çok kuvvetli ve teknik bir pehlivandı. Avrupa pehlivanlarile beynelmîlel sahada ilk güreş yapmak arzusunu izhar eden Koç Mehmet, Türk spor tarihimizin canlı şahsiyetlerinden biridir.

İşte, Koç Mehmedin açtığı bu çığır, Türk pehlivanları arasında akisler yaptı ve ecnebi pehlivanlarla boy ölçüşmek arzu-larını uyandırdı.

1890 Atina müsabakalarından sonra Türk pehlivanlarını Avrupa-yaya götürmek için bazı hareketler vücut buldu.

Türk pehlivanlarını Avrupa-yaya götürmek fikrini ilk olarak

bir Rum ortaya koydu. Bu Rum, aslen Türkiyeli, İstanbulun o vakitler en maruf semtlerinden biri olan Tatavla (Kurtuluş) idi. Bu Rum, Parise gitmiş, yarı Fransızlaşmış, yarı Yunanlı bir şahsiyet olmuştu. İsmi de Piyerdi.

Mösyö Piyer, Türk pehlivanlarını Avrupaya götürerek mühim para kazanmak sevdasına düştü ve hakikaten de mühim paralar kazandı. Dünya spor organizatörleri içinde en zengin bir şahsiyet oldu.

Piyer, İstanbula geldi. Pehlivan aramağa başladı. Ortada Koca Yusuf vardı. Koca Yusuf'tan başka Filibeli Kara Ahmet ve Kara Osman vardı.

Mösyö Piyer, Türkçe biliyordu. Nasıl bilmezdi? Tatavla doğmuş, çocukluğunu Türkiyede geçirmişti.

Piyer, Koca Yusuf'la temasa geldi. Yusufu Avrupaya götürmek için kandırmağa çalıştı. Türk pehlivanları o vakitler Avrupa nedir bilmedikleri için gitmek istemiyorlardı.

Sonra, Türk pehlivanları Avrupada nasıl güreş yapıldığını da bilmiyorlardı. Kurnaz Mösyö Piyer, Avrupada nasıl güreş yapıldığını katiyyen Türklere söylemiyordu.

Eğer Piyer, Türk pehlivanlarına:

— Avrupada, alafranga güreş yaparlar... Bu güreşte belden aşağı tutmak yasaktır. Yağsız olarak belden yukarı güreş olur...

Demiş olsaydı, hiçbir Türk pehlivanı böyle bir maskara güreşi yapmak değil, seyir için bile Avrupaya gitmezdi.

Türk pehlivanları kismetlerle yağlı güreş yapacaklarını zannediyorlardı ve dünya güreşinin böyle olduğuna kani idiler.

Mösyö Piyer, fazla para vâdediyordu. Koca Yusuf'a, ayda yüz Napolyon altını vereceğini, her türlü masrafların hariç olduğunu arzetmişti.

O vakitler ayda yüz Napolyon fevkalâde mühim bir para idi. Koca Yusuf gevşemişti.. Yüz Napolyon az para değildi.

Mösyö Piyer, daha ileri giderek Yusuf'a şunları da söylemişti:

— Her yapacağın güreş için de elli Napolyon vereceğim...

Yusuf, artık yumuşamıştı ve muvafakat etmişti. Piyer, yalnız Yusufu götürmek istemiyordu. Birkaç pehlivan daha götürmek, bu suretle on binlerce Napolyon kazanmak istiyordu.

Hakikaten Mösyö Piyer çok iyi düşünmüştü. O vakte kadar Türk pehlivanı nedir bilmiyen Avrupa, Koca Yusuf'ların gitmesile yerinden oynayacaktı.

Mösyö Piyer, spor organizatörlüğü yaptığı için Avrupada ki ve Amerikadaki pehlivanların ayarlarını biliyordu.

Avrupa ve Amerikada fevkalâde meşhur pehlivanlar olmakla beraber, bu pehlivanların Türk pehlivanlarını mağlûp edemeyeceklerine kani idi.

Hulâsa, Mösyo Piyer, Koca Yusufu, Kara Osmanı, Filibeli Kara Ahmedi (cihan pehlivanı Kara Ahmet başkadır) alarak Paris yolunu tuttu.

Türk pehlivanları Piyerle mukavele yapmışlardı. Avrupa-da kaldıkları müddetçe aylıklarını alacaklar, bedava yiyip içecekler ve yatacaklardı. Her güreş için de (muvaffak oldukları takdirde) ellişer Napolyon alacaklardı.

Mukavelede daha bazı hususî kayıtlar vardı. Bu kayıtlar de mühimdi. Bilhassa, Türk spor tarihi için fevkalâde mühim olan bu kayıtlar şunlardı:

« Domuz eti yemeyecekler... İstedikleri yemekleri yemeyecekler... İçki katiyyen olmayacak... Kadın cemiyetlerinden uzak olacaklar... Pehlivanların bu istekleri ihlâl olunduğu takdirde mukavele ahkâmı mefsub addolunacak...»

Türk pehlivanları millî kıyafetleriyle Marsilyaya ayak bas-tılar. Selânikten, deniz tarikile gitmişlerdi. Pehlivan kıyafetle-rile Marsilyaya ayak basan dev cüsseli Türk pehlivanlarının etrafını on binlerce halk sarmıştı. Avrupalılar bu şekilde adam görmemişlerdi.

Marsilya polis ve jandarması on binlerce halkı güçlkle intizama sokabili. Gazeteler resimler neşrediyor, büyük pun-tolu harflerle dev cüsseli pehlivanlarımızı methediyordu. Mös-yö Piyer, mükemmel surette kozunu oynuyordu. Daha Parise varmadan ortalığı yerinden oynatmağa muktedir olmuştu.

Paris gazeteleri, pehlivanlarımız gelmeden ortalığı velve-leye vermişlerdi. Yüz binlerce kişi Paris istasyonuna koşarak pehlivanlarımızın gelmesini bekliyordu.

Nihayet, pehlivanlarımız Paris istasyonuna geldiler... Halk birbirini çığniyordu. Polis ve hükümet kuvvetleri müşkülâta maruz kalmıştı.

Pehlivanlarımız, halk üzerinde öyle bir tesir vücade getir-mişti ki, sokaklarda serbest gezemiyorlardı. On binlerce halk kütlesi pehlivanlarımızı görmek üzere hücum ediyorlardı.

Pehlivanlarımızın yattığı otelin caddesinde binlerce halk gece gündüz nöbet bekler halde idiler. Gazeteler de durmadan neşriyat yapıyordu.

Fransanın meşhur arslanları vardı. Fenelon, Furniye gibi nâmdar ve nâmağlûp pehlivanları mevcuttu. Sonra bir de fran-sız arslanı diye meşhur bir cihan pehlivanları vardı. Bu Fran-sız arslanının boyu Yusuftan on beş santim daha uzun yani bir doksan beş vardı. Okkası da on beş okka fazla idi. Yüz otuz

okka kadardı. İri, dev gibi bir Fransızdı ve alafranga güreşin aynı zamanda üstadı idi.

Türk pehlivanları, Parise gelinceye kadar ne suretle güreşeceklerini bilmiyorlardı. Onların bildikleri tek bir şey vardı: O da, yağ güreşi yapacaklardı.

Bir gün Mösyö Piyer, Koca Yusuf ve arkadaşlarını alarak bir güreş klübüne götürdü. Güreş klübünde en meşhur pehlivanlar idman yapıyorlardı.

Koca Yusuf ve arkadaşları alafranga güreşi görünce şaşır-dılar, hayrete düştüler..

Dört metre kare büyüklüğünde bir minderin üzerinde a-yaklarına fanilâ don giymiş bazı iri yapılı adamlar, belden yukarı bir takım hareketler yapıyordu. Türk pehlivanları bu hareketleri katıyken bir güreş olarak görmediler... Onlar bu hareketleri birer canbazlık yapıyorlarmış gibi seyrettiler.

Kurnaz Mösyö Piyer, hiçbir şey söylemiyordu. Pehlivanlarımızın haleti ruhiyesini yokluyordu.

Birkaç dakika seyirden sonra Koca Yusuf, hayrete düşerek Mösyö Piyere sordu:

— A be, bu nedir be?.. Canbazlık mı yapıyorlar be?.

Mösyö Piyer, ellerini uğuşturarak:

— Ne olacak arslanım?. Gâvur akı bu... Ne de olsa nok-sandır!. Sözde güreş yapıyorlar!..

Deyince, Yusuf:

— A be, böyle güreş olur mu be?. Bu palyaçoluk be!.

— Dedim ya arslanım!. Gâvur akı bu... Bunlar böyle gü-reşirler...

— A be, nedir tutmazlar her taraftan be?..

— Belden aşağı tutmak gâvur güreşinde yasaktır...

— Tehey!.. Hepten maskara bunlar be!.. Allah, ayakları ne için yaratmış be?..

— İşte böyle arslanım!..

— A be, bunlar bizimle nasıl güreşecekler be?..

Deyince, kurnaz Piyer susmuştu. Hiç ses çıkarmamıştı. Yu-sufu söyletmek istiyordu. Yusuf:

— Tübeler olsun... Öldürürüz bunları be!

—

— Biz yağlanıp kisbetlendikten sonra nasıl tutarız bunla-rı be?

— Arslanım yağsız ve kismetli olarak tutsanız ne yapabi-lirler ki?..

— Böyle güreş tutulur mu be?..

— Tutsanız ne olacak? Yine bir şey yapamazlar...

— A be, biz böyle karı güreşi tutmayız be!

Deyince, Mösyö Piyerde şafak atmıştı. Kendi kendine:

— Eyvah!

Diye iç çekmişti. Fakat, çok tilki olan Piyer, derhal çevirmelere başladı:

— Arslanım, bunlar size dayanamazlar... Kalıptan ibaret boş adamlardır. Görüyorsun ya nasıl soluyorlar?

— A be, bunlar yağlanıp kisbet giymedikçe güreş tutmayız be!. Hepten maskaralık be! Karı donile güreş olur mu be?.

Ecnebi pehlivanların kısa güreş mayolarına Yusuf, karı donu demişti. Çünkü, o vakitler Türkler hep uzun don giyerlerdi. Mösyö Piyer, ne yapacağını şaşırılmıştı. Yusufu, nasıl yola getireceğini bilmiyordu. Bir aralık aklına şu kurnazlık geldi:

— Arslanım, Kara Osman soyunsun, şu gâvur güreşini yapsın... Bakalım ne olacak?

Deyince, Yusuf kakkahayı bastı:

— Tübeler olsun, onu bir daha köye ve Türkiyeye sokmazlar be!..

Dedi. Piyer ısrar ediyordu:

— Arslanım, soyunsun Osman!. Söyle!. Şu gâvurlara her şeyde mahir ve hâkim olduğumuzu gösterelim.

Deyince Yusuf kükremişti. Saf ve temiz yürekli Türk pehlivanının gururuna dokunmuştu.

Evet, Türkler bilmedikleri şeylerde de güçleriyle, akıllarile hâkim olurlardı. Hiç bilmedikleri bu, palyaço güreşte bile gâvurları yenebilirlerdi.

Yusuf, mülâyim bir tavırla:

— Mösyö Piyer, biz onları istedikleri gibi yeneriz be!..

Dedi. Piyer sevinmişti. Rolünü mükemmel oynayan Piyer, derhal:

— Arslanım, söyle Osmana soyunsun...

Dedi. Kara Osman, en küçükleri olduğu için Yusuf ve Kara Ahmet ne derse hemen yapabiliirdi. İtaat mutlakı. Bu, bir Türk ananesi ve terbiyesi idi.

Yusuf, Kara Osmanı çağırdı ve:

— Osman be!.. Gördün mü bu gâvurların güreşini be?.

Deyince, Osman:

— A be usta!.. Bu güreş mi be?..

— Gâvur güreşi böyle imiş be!.

— Baka be! Hepten hokkabazlık be!..

— Öyle Osman be!.

— Usta, bunlar bizimle nasıl güreşecekler be?..

— Böyle güreşeceklermiş!..

— Tehe!.. Tübeler olsun, öldürürüz be!..

Dedi. Yusuf, lâfı kısa keserek:

— Osman, soyun şu heriflerle bir idman yap be!..

— Nasıl soyunacağım usta be?.. Burada meydan yok be!..

Hepten bir hamam bohçasının üzerinde boğuşup dururlar be!..

Deyince, Mösyö Piyer lâfa karıştı:

— Arslanım, sen de böyle soyun!. Gâvur güreşinde de hâkim olduğumuzu gösterelim onlara...

Dedi. Koca Yusuf ta Piyerin dediklerini teyit edince Kara Osman soyunmağa başladı. Klüpte bulunan pehlivanlar, Türk pehlivanlarından birinin soyunduğunu görünce alkışlamağa başladılar...

Kara Osman soyundu. Ayağına bir de mayo geçirdi. Meydana çıktı. Bütün pehlivanlar kenara çekilmişlerdi. Herkes seyirci kalmıştı. Ecnebi pehlivanlar, Türk pehlivanlarının alaf-ranga güreş bildiklerine kani idiler.

Osman, çetin ve iri gövdesile minderin üzerinde duruyordu. Karşısına gelecek pehlivani bekliyordu.

Mösyö Piyer, derhal ceketini sırtından attı. Mindere geldi. Kara Osmana, alaf-ranga güreşin nerelerden tutulacağını, nerelerden tutulmayacağını tarife başladı.

Koca Yusuf la Kara Ahmet te Mösyö Piyerin tarifini kemali dikkatle dinliyorlardı. Tarif biter bitmez Yusuf, minder üzerine yürüdü.

Ve Mösyö Piyere sordu:

— A be! Belden yukarı çapraz toplama var mı?..

— Var arslanım!

— A be! Belden yukarı kaz kanadı var mı?

— Var arslanım!

— A be! Belden yukarı boyunduruk var mı?

— Var arslanım!

— A be! Desen bu oyunlar hepten var!..

— Var arslanım!

— A be! Kemane var mı?

— Var arslanım!.. Bunlar hep belden yukarı tutuşlar olduğu için var!.

— Tehey!. Hepten tamam be!.

Dedikten sonra, Mösyö Piyere:

— A be, söyle çıksın birisi Kara Osmana be!. Dedi.

Ecnebi pehlivanlar ve seyirciler, Mösyö Piyerle Türk pehlivanlarının ne konuştuklarına vakıf değillerdi. Nihayet Mösyö Piyer meseleyi anlattı. Türk pehlivanlarının alaf-ranga güreş bilmediklerini, onların yağ güreşini nasıl yaptıklarını izah etti!

Ecnebi pehlivanlar, sevinmişlerdi. Türkler, mademki alaf-ranga güreş bilmiyorlardı. Katiyyen galip gelemeslerdi. Hemen

hepsi yeniden kuvvet kesbetmişti. Türkleri, birer birer mağlûp edeceklerine yüzde yüz kani olmuşlardı.

Kara Osman, vaziyeti kavramıştı. Ne suretle tutacağını anlamıştı. Yusuf, Mösyö Piyerin ecnebi pehlivanlara nutku biter bitmez seslendi:

— A be, söyle çıksın bir kefere bel!

Kara Osmana da dönerek:

— A be, Osman!. Topla çaprazı, vur kalıbı kalıbına bel!

Dedi. Mösyö Piyer şeytan bir adamdı. Ecnebi pehlivanlarının hepsini tanıdığı cihetle içlerinden en işe yarayanlarından birini seçti. Maksudı Türk pehlivanlarını ürkütmemektir. Sıkı birisini seçecek olursa belki, Kara Osmanı bozardı. Belki müs-küle sokardı. Bu suretle Türk pehlivanlarının alafranga güreş üzerindeki antipatilerini arttırmış olurdu.

Kara Osmanın karşısına yüz yirmi okkalık bir dev çıktı. Fakat, bu, ikinci derecede bir pehlivandı, tutuştular.

Daha ilk tutuşta Kara Osman, hasmını bir el ense vurarak minderin haricine yüzüstü düşürmesi bir oldu.

Osman, hasmı düşer düşmez üzerine çullandı. Ve, kaptı. Bunun üzerine bağrısmalar oldu. Mösyö Piyer, yetişerek Osmanı, hasmının üzerinden aldı. Ve, şunları söyledi:

— Ha, unuttum!. Arslanım, hasım minder haricine çıkınca tutulmaz.. Hattâ, minder haricinde mağlûp dahi olsa sayılmaz...

İdman güreşi tekrar başladı. Kara Osman, ecnebilerin bilmediği el enseleri çekiyordu. Hasmı her el ense yedikçe minderin haricine uçarak sağa sola düşüyordu.

Kara Osmanın hasmı, kol kapmağa çalışıyor, çaprazla girmeğe uğraşıyordu. Ecnebi pehlivanlar, el ense oyunlarına bir türlü akıl erdirememişlerdi. Bu, ne biçim bir oyundu? Bir vuruşta hasmı yüz üstü yere vuruyordu.

Kara Osman, bir aralık hasmına kuvvetli bir çapraz girdi. Kendisini yağ güreşinin geniş çayırlarında sanmıştı. Dolu dizgin, yüz yirmi okkalık hasmı kucaklıyarak yürüdü. Almış götürüyordu. Minderin haricine çıkmış gidiyordu..

Yine bağrısmalar oldu. Mösyö Piyer, yetişip güreşi ayırdı. Osmana yanıldığını söyledi. Osman, kızmıştı, söylendi:

— Abe, bu nasıl şey be?. İnsanın hızını kesiyorsunuz be?.

Hulâsa; bu, idman güreşi oldukça enteresan oldu. Kara Osman, hasmını beş dakika sonra bir çaprazla Yusufun dediği gibi olduğu yerde bükerek kalıbı kalıbına sırtüstü yere vurarak mağlûp etmişti.

Bütün ecnebi pehlivanları, Türk güreşçisinin alafranga

güreş bilmediği halde ikinci derecede olan bir pehlivanı kolayca mağlûp etmesini hoş görmemişlerdi.

Mösyö Piyer, memnundu. Ağzı kulaklarına varıyordu. Çünkü, pehlivanlarını alafranga güreşe meylettirmişti. Onun için bundan büyük muvaffakiyet olamazdı.

Koca Yusuf, Filibeli Kara Ahmet te alafranga güreş üzerinde temayül göstermişlerdi. Hasımlarını belden yukarı da olsa yağ güreşinin çok yukarı oyunlarıyla yenebileceklerdi.

Koca Yusuf, Kara Ahmet Mösyö Piyerden alafranga güreş hakkında epeyce ders almışlardı.

Fakat, bütün bu aldıkları dersler alafranga güreşte mani olan hallerden ibaretti. Oyunlar bizim pehlivanların işine gelmezdi. Nihayet Koca Yusufun meşhur Furniye ile Foli - Berje'de görüşmeleri takarrür etti.

Paris gazeteleri ilânlar yapıyordu. Civardan on binlerce halk Parise dolmuştu. Ecnebi memleketlerden bile gelenler olmuştu. Foli-Berje tiyatrosu on binlerce halkı almamış, halk sokaklarda kalmıştı. Herkes Türk pehlivanının güreşini görmek istiyordu.

Furniye zamanının baş pehlivanlarından idi. Ve, na mağlûplardandı. Koca Yusuf, alafranga güreş mayosunu ayağına geçirmiş iri gövdesile meydana çıkmıştı. Boynunda meşin müselles muskası duruyordu.

Furniye ile kapaştılar. Furniye yüz yirmi okkalık dev cüsse bir pehlivandı. Gayet kuvvetli olmakla beraber alafranga güreşin üstadlarındandı.

Güreş başlar başlamaz Furniye ilk hamlede Koca Yusufu kolundan kaptı. Sözde bir kafa kol ile Yusufu bir elde yere vuracaktı. Koca Yusuf, zehir gibi kuvvetile bir silkinişte kolunu hasmının elinden kurtardı. Ve, çalımına getirerek bir hafif el ense vurdu.

Furniye, el enseyi yeyince hafif surette Yusufun önüne meyletti. Bu, meyilden istifade eden Yusuf, bir alaturka boyunduruk vurdu. Furniye'yi bükerek boyundurukla olduğu yere çökertti. Ve, altına aldı.

Tiyatro, yerinden oynamıştı. Furniye gibi bir adamı böyle bir hamlede altına almak gücü. Yusuf, hasmını altına alır almaz alaturka kemaleledi.

Furniye, olanca kuvvetile ve maharetile hasmının elinden kurtulup ayağa kalkmağa savaşıyordu.

Yusuf, hiç istifini bozmadı. Birdenbire hasmına bir ters kaz kanadı geçirdi. Ayaklarını iki tarafa destekledi. ve, sağa

doğru bükmeğe başladı. Bu, alaturka kaz kanadı, alafranga o-yunda çift file ve yahut dublü priz denilen bir oyuna benzi-yordu.

Yani, hasmı arkadan ve kollarının altından kavriyarak en-sesinden iki elle bağlamak. Yusuf, bu oyunu geçirdikten sonra hasmının üzerine olanca kuvvetile yüklenerek sağa doğru bük-meğe başladı.

Bu, oyundan kurtulmak için alafrangada kıskaçlar ve kıl-çıklar vardır. Meselâ kaz kanadına giren pehlivanın altta bu-lunan hasım kollarile, kollarının üzerinden ve hasmının dir-sekleri üzerinden dolayarak sağa veyahut sola perende atarak döndürmek..

Bu, kıskaç yerinde yapılırsa üstteki pehlivan ters döner ve, sırtüstü yere gelir, alttaki pehlivan da ters yüz olarak hasmının üzerinde kalır..

İşte, Yusuf kaz kanadını aldığı zaman Furniye bu, kıskaç ve, perende oyununu tatbik etmek istemişti.

Fakat, Yusuf, anadan doğma pehlivan oluğu için anî ola-rak mukabil oyunların manevrasına uymağı bilirdi.

Bu sebeple, ayaklarını hasmının iki tarafına desteklemiş bulunuyordu. Furniye, sağa da sola da perende ile hasmını döndüremezdi. Ayak destekleri ve bu, parâdlar mani oluyordu.

Nihayet, Furniye beş dakika kadar olanca kuvvetile mu-kavemet edebildi. Ondan sonra iflâhı kesildi.

Yusuf, hasmını çamaşır sıkır gibi bükte, bükte çevirdi. Ve, sırt üstü yere getirdi. Furniye sekiz dakika kadar kısa bir za-manda mağlûp olmuştu.

Yusufun bu, ilk galibiyeti müthişti. Ecnebler, Fransız ga-zeteleri kıyamet koparıyordu. Yusufu, göklere çıkarıyorlardı.

Yusufun bu, galibiyetinden sonra Fransızlar Fenelon'ı or-taya attılar.. Fenelon da Furniye âyarında bir adamdı.

Hattâ, Fenelon, Furniye'den bir gömlek daha yüksek bir pehlivandı. Mösyö, Piyer sevinç içinde idi.

Koca Yusufu, elli Napolyon yerine yüz Napolyon vermişti. Maaşını da iki yüz Napolyona çıkarmıştı. Bu suretle Yusufu, elde tutmak ve memnun etmek lâzımdı. Çünkü, kendisi on bin-lerce lira kazanmıştı. Böyle giderse yüz binlerce lira kazana-caktı.

Fenelonla Yusufun güreşi yine Foli-Berje'de olacaktı. Fran-sız ve, ecnebler bu güreşe daha ziyade ehemmiyet atfediyor-lardı. Furniye'nin düştüğü hatalara Fenelon'un düşmeyeceğini zannediyorlardı. Hiç alafranga güreş bilmiyen bir Türk pehli-vanına yenilmek ayıptı.

Mösyö Piyer, Koca Yusuf'tan emindi. O, Fenelon'u da çarçabuk yenecekti. Hattâ, Yusuf'la şöyle konuşmuştu:

— Arslanım! Kaz kanadını taktıktan sonra ayaklarını desteklemek nasıl oldu da aklına geldi?

— Abe Piyer be! Bizde alaturkada kılçık diye bir oyun vardır be bu oyun boşluğa atılır mı be! Ben de kendimi sağdan soldan boşlamamak için destekledim be! Abe! Koca gâvur nasıl kılçıkladı beni görmedin mi be?

Demişti. Yusuf'la, Fenelon'un güreşi de aynı oldu. Yalnız, Fenelon Yusuf'a fazla mukavemet etmek zorunda bulunduğundan Yusuf, hasmını el enselerle hırpalamıştı.

On dakika sonra Yusuf, hasmını altına çaprazla bükerek aldı. Ve, Furniye'ye taktığı kaz kanadını taktı.

Fenelon, hasmının elinden kurtulmak için bütün gücünü ortaya koydu. Lâkin Yusufun acı kuvveti hasmına galebe çaldı. Yusuf, hasmını büke, büke mosmor ederek çevirdi. Ve, sırtını yere getirerek göğsünün üzerine oturdu.

Fenelon da mağlûp olmuştu. Ortada baş pehlivan diye kimse kalmamıştı. Yusufun namı bütün dünyaya yayılmıştı. Onu, Na mağlûp Türk arslanı diye yadediyorlardı.

Nihayet Yusufun karşısına Fransız arslanını çıkardılar... Bu, cihan pehlivanı idi. Bu, dev cüsseli pehlivan hakikaten kalıplı, iri yarı idi. Yusuf'tan iri idi. Pol Pons'un göğsünün genişliği bir metre otuz iki santim geliyordu. Bir doksan beş boyu vardı.

Koca Yusuf, Pol Pons'la Bordoda güreş yaptı. Bütün dünya, Bordoya toplanmıştı. Fransızlar, Pol Pons'un Yusufu mağlûp edeceğine kani idiler.

Çünkü, Fransız Arslanı Na mağlûptu. Ve, ilâhî bir kudret, ve kuvvete sahipti. Hergül gibi bir adamdı.

Mösyö Piyer, Pol Pons'tan çekiniyordu. Bu sebeple güreşten evvel Yusuf'a kısa bir takım nasihatlar vermeğe tevessül etti.

Piyer'le Yusuf arasında şöyle bir konuşma oldu:

— Arslanım! Hiç şüphe yok ki, bu, kâfiri de mağlûp edeceksin?. Fakat, bu, herif azıldır.. Dikkat etmek lâzımdır..

Deyince, Yusuf:

— Abe, Piyer.. Ne olursa olsun, yine evel Allah onu da beceririz..

— Hiç şüphe yok arslanım!. Fakat, dikkat etmek lâzım...

— Sen merak etme!. Allah bizimle beraberdir.. Göreceksin, evelâllah onu da kaz kanadile yeneceğim...

Deyince, Mösyö Piyer ürkenek:

— Arslanım, artık bu oyunu yapma!. Çünkü, pehlihanlar arasında senin bu, oyunun taammüm etti. Pol Pons fevkalâde iri olduğu için bu oyunla belki onu zabtedemezsin, tehlikeye düşersin.. Çaprazla filân yenmiye çalış..

Dedi. Yusuf gülerek:

— Abe Piyer, korkma be!.. Onu da kaz kanadile yeneceğim be!.. En emin bir oyun bu be!..

Dedi. Hulâsa: Güreş başladı. Fransız Arslanı kendine güvenir bir tavırda idi. Yusuf, ikide birde yavuz bıyıklarını avuçları içine alarak buruyordu.

Yusufun bıyıklarını büküşünden de anlaşılıyordu ki, sinirli idi. Fransız Arslanını bir an evvel meydandan çıkarmak istiyordu.

Güreş çok çetin oldu. Yalnız, ayakta tam yarım saat kadar sürdü. Fakat, Yusuf hasmını el enselerle mütemadiyen minder haricine düşürüyordu ve hırpalıyordu. Pol Pons hasmına çapraz ve boyunduruk kaptırmamağa çalıştı. Bu sebeple güreş uzuyordu.

Pol Pons da hasmından oyun kapamıyordu. Yusufun acı kuvveti hasmının oyunlarını def'e kâfi geliyordu.

Nihayet yarım saatin hitamında birdenbire Yusufun çapraz kaptığı görüldü. Hasmını sürmeden bükerek altına aldı.

Koca Pol Pons, bir çam yarması gibi dönerek alta düşmüştü. Yusuf, hasmının üzerine çullandı. Kaçmaması için kemaneledi. Kaz kanadını bekliyordu. Yusuf kaz kanadına el attı. Pol Pons, kollarını sımsıkı sıkılmış kaz kanadını vermemeğe çalışıyordu.

Mücadele müthiş oldu ve Yusuf zorla hasmından bile bile kaz kanadını almağa çalıştı. Böylesi de hiç görülmemişti.

Bile bile hasmından bir oyunu almak kolay bir şey değildi. İnsanın hasmı puntuna getirerek oyun alırdı.

Yusuf, zorla, cebirle oyununu aldı. Pol Ponsun acı kuvveti kâfi gelmemişti. Nihayet Yusuf hasmının kolları altından ve koltukları altından kollarını geçirmiş, ensesinde parmaklarını bağlamıştı.

Bütün bu mücadele devamınca Mösyö Piyer dokuz doğurmuştu. Yusuf, hasmının ensesinde parmaklarını kenetleyince Piyer de derin bir nefes almıştı.

Mücadelenin ikinci safhası başlamıştı. Bu mücadele hasmın omuzlardan mafsallarını kırmak ve boşaltmaktı. Ondan sonrası kolaydı. Bir kere omuz mafsalları boşaldı mı hasmı büküp çevirmek, sırt üstü yere getirmek hiçtendi.

Yusuf, ikinci mücadelede de hasmile epeyce uğraştı. Pol

Pons kırılmamak için dayanıyordu. İkide birde de hasmını kıs-kaca getirmeğe yelteniyordu.

Nihayet, Pol Ponsun takati çözüldü. Türk kuvveti Fransız arslanına hâkim olmuştu. Pol Ponsun mafsalları çözüldü ve kırıldı.

İşte bu boşanıştan hız alan Yusuf, hasmını bir hamlede bükerek döndürdü ve sırt üstü yere getirdi. Göğsüne oturdu.

Pol Pons, mağlûp olmuştu. Cihan pehlivanı da Fransız arslanı da ortadan çıkmıştı.

Koca Yusufun Fransız arslanını mağlûp etmesi şöhretini bir kat daha yükseltmişti. Yusufun bu galibiyeti Amerikaya kadar aksetmişti. Ortalık çalkanıyordu.

Yusuf Pol Ponsla üç kere güreşmiştir. Biri Paris güreşidir ki Bordoda oldu. Bu güreş, tam iki saat sürmüştü. Yusuf Pol Ponsu bu güreşte mağlûp etmiştir.

Bordoda yapılan güreşte mağlûp olan Pol Pons, fena vaziyete düşmüştü. Yusuf, Pariste Pol Ponsla yaptığı güreşte rahatsızdı. Böyle olduğu halde bir kere olsun Pol Pons, Yusufu bastıramadı ve güreş tabiatile berabere bırakılmıştı.

Yusufun Pol Ponsla üçüncü güreşi Belçikada oldu. Brükselde olan bu güreş muazzamdı.

Yusufun keyfi yerinde idi. Tam idman üzerinde bulunuyordu. Pol Pons ta keyifli idi. Yusufu, bu sefer mağlûp etmeğe azmetmişti.

Bu güreş çok sürmedi. Sekiz dakikada Pol Pons çaprazla mağlûp oldu. Yusuf, sekizinci dakikada koca hasmını bir çaprazla kavrayarak olduğu yerde kaldırıp sırt üstü yere vurmuştu. Kendisi de bir çeki taşı gibi hasmının üzerine düşmüştü.

Pol Pons, kalıbı kalıbına yenilmişti. Mösyö Piyer, bu Avrupa güreşlerinden on binlerce Napolyon kazanmıştı.

KOCA YUSUF AMERİKADA

Koca Yusufun Avrupadaki muvaffakiyetleri onu Amerikaya sürüklemeğe kâfi gelmişti. Amerikada bulunan spor organizatörleri Yusufu Amerikaya getirerek milyonlarca dolar kazanmak sevdasına düştiler.

Nihayet, büyük kombinezonlar vücuda getirdiler. Yusufu aklı gelmedik bol paralar verdiler.

Yusuf Amerikaya gitmek istemiyordu. Bir an evvel memleketine dönmek kararında idi. Hattâ bu kararında ısrar etmişti.

Yusufun Amerikadaki güreşleri cihanşümül bir hal almış-

tı. Yusufu daha ziyade Amerikaya sevk eden paradan ziyade onun serbest güreşi idi.

Yusuf, organizatörlere sormuştu:

— Amerikada da böyle canbaz güreşi mi var?

Ona cevap vermişlerdi:

— Yoo... Orada her taraftan tutma güreşi var...

Yusuf, Amerikan serbest güreşine meftun olmuştu. Güreş dediğin böyle olurdu. Her taraftan tutmak vardı.

Yusuf, Amerikada fazla kalmadı. İki buçuk ay kadar kaldı. Yusufu, Amerikalılar çok sevmişti.

Hattâ, bugün bile Amerika spor klüplerinin ekserisinde Yusufun resimleri asılıdır. Amerikalılar Yusuf için kitaplar çıkarmışlar, yazılar yazmışlardır.

Koca Yusuf, «Türk kadar kuvvetli» darbı meselini cihana söylemiştir. Bilhassa, sporcu bir millet olan Amerikalılar Yusufu, ebediyen takdir etmişlerdir.

Bugün bile Amerikada Yusufun ismini bilmiyen tek bir kişi yoktur. Yusuf Amerika için bir spor sembolüdür. Bizler ise Yusufu biliyor muyuz? Onun bir resmi mi klüplerimizde asılı?..

Hangi sporcumuz ve hangimiz Koca Yusufun hayatını tanıyoruz. Yusuf, Türk sporunun sembolüdür. Onun heykellerini meydanlarımıza dikerek Türk gençliğini hıza getirmek borcumuzdur.

Ne ise bu, acıklı dâvayı bir tarafa bırakalım... Gelelim koca arslanın Amerika güreşlerine: Yusuf Amerikada serbest güreşte ikinci derecede olan pehlivanları birer birer ve hem de çok kolaylıkla mağlûp etti.

Çünkü, serbest güreş, yağ güreşi gibi idi. Yusufu, böyle bir güreşte mağlûp etmek imkân haricinde idi.

O vakit Amerikalıların en büyük pehlivanı Goç idi. Goç, cihan serbest güreş şampiyonu bulunuyordu. Namağlûp idi.

Goç, fevkalâde kalıplı ve çalmlı bir adamdı. Serbest güreşin üstadı idi. Onu hiç kimsecikler yenememişti.

Amerikalılar, evvelâ Yusufu Goçtan gayrı ileri gelen pehlivanları çıkardılar... Yusuf bunları birer elde mağlûp ediverdi.

Yusufun Goçla güreşi mühim oldu ve tam bir buçuk saat sürdü. Yusuf, serbest güreşte hiç sıkıntı çekmiyordu. Yalnız, bunun da meydanı vardı. Alafranga güreş gibi hamam bohçası üzerinde güreşiyorlardı. İnsan, pehlivanı alıp şöyle dolu dizgin yürüyemiyordu.. Amerikan güreşinde Yusufu sıkın taraf yalnız burası idi.

Goç Yusufu yenilmemek için bütün maharetini ibraz etti.

Fakat, anadan doğma pehlivan olan Yusuf, çetin hasmı elense ve tirpanlarla eze eze elini çıkardı.

Sonra, bir tirpan vurarak altına aldı. Kurt kapamı takarak gırtlaklayıp sırt üstü çevirerek mağlûp etti.

Goç, Yusuf'a çok dayanmıştı. Yusuf, Goçu takdir etmişti. Hattâ, onun için gazetelere şöyle beyanatta bulunmuştu:

— Avrupada ve Amerikada güreştiğim pehlivanların en iyisi...

Yusufun Goçla ikinci bir intikam güreşi oldu. Bu son bir güreşti. Goç, bu güreşte, Yusuf'a; ancak yirmi beş dakika dayanabildi.

Çünkü ilk güreşte Yusuf Goçu fena halde ezmişti. Takat bırakmamıştı. Yusuf hasmını bir boyunduruk altına aldıktan sonra künteliyerek göğsüne oturmuştu.

*
**

Yusuuf, çok para kazanmıştı. Paralarını bankaya vermiyordu. Sonra kâğıt paraya da kıymet vermiyordu. Altın olarak yanında taşıyordu. Sandığı ve kemeri altın dolu idi.

Yusuf, 1898 senesinin başlarında hasret çektiği vatana dönerek üzere sabırsızlık gösteriyordu.

Nihayet Burgonya vapuruna bindi. Atlantiği aşıp Marsilyaya gelecek oradan da vatanına dönecekti.

Burgonya vapuru, bir gece, şiddetli bir fırtınaya tutuldu. Gemi batmak üzere idi. Vapur yolcuları ve, tayfalar telâş içinde idiler. Herkes can kaydine düşmüş bağrışıyorlardı.

Yusuf, sakindi. Mütevekkildi. Koca namağlûp gövde bir köşeye çekilmiş saburane ölümü bekliyordu.

Gemi batmağa başladı. Can kurtaran sandallarına atılan, athyana idi. Bir aralık gemiciler Koca Yusufun kolundan tutarak can kurtaran sandalına götürmek istediler. O, telâş etmeden kendi kendine sükûnetle yürüdü. Okuyup üfledi. Can kurtaran sandalı dalgaların tesiriyle minare boyu yükseliyor birdenbire minare boyu gömülüyordu. Sandala binmek âdeta bir maharetti.

Yusuf, sandal havalandığı sırada birdenbire kendini sandala attı. Bir ayağı sandalın kenarına değmişti. İkinci ayağını alırken sandal devrilmişti.

Yusuf gecenin karanlıklarına gömülerek Atlantik kara sularına batmıştı.

Allah rahmet eylesin!.

Tanesi 30 Kuruş

M. SAMİ KARAYEL'İN PEHLİVANLAR SERİSİ

- 1 — Kel Aliço
- 2 — Koca Yusuf
- 3 — Akkoyunlu Kazıkçı Kara Bekir
- 4 — Çolak Molla
- 5 — Hergeleci İbrahim
- 6 — Abdülâziz
- 7 — Yozgadlı Kel Hasan
- 8 — Yürük Ali
- 9 — Arnavudoğlu
- 10 — Kavasoğlu Koca İbrahim
- 11 — Kara İbo
- 12 — Cihan pehlivanı Kara Ahmet

BASILACAK OLANLAR :

- 13 — Kurtdereli Mehmet
- 14 — Adalı Halil
- 15 — Kızılıklı Mahmut
- 16 — Makarnacı Hüseyin
- 17 — Karagöz Ali
- 18 — Sarı Ahmet
- 19 — Kambur Osman
- 20 — Kuşçu Hasan
- 21 — Kara Mustafa
- 22 — Kula Hafız (Sarı Hafız)
- 23 — Gazhaneli Ali Ahmet
- 24 — Nakkaşlı Eyüp
- 25 — Mihaliçli Hasan